

ЈП ЗАВОД
ЗА УРБАНИЗАМ
НИШ

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
ТУРИСТИЧКОГ КОМПЛЕКСА "ОБЛАЧИНСКО ЈЕЗЕРО"
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Ниш, 2016.године

НАРУЧИЛАЦ:

ОПШТИНА МЕРОШИНА

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ ПЛАНА:

ОПШТИНА МЕРОШИНА

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ НИШ

**РУКОВОДИЛАЦ ИЗРАДЕ
(одговорни урбаниста):**

Мара Рашковић, дипл.инж.пејз.арх.

СИНТЕЗНИ ТИМ:

**Мара Рашковић, дипл.инж.пејз.арх.
Милијана Петковић Костић,
дипл.инж.пејз.арх.
Александар Ристић, дипл.инж.арх.**

ШИРИ РАДНИ ТИМ:

**Ивица Димитријевић, дипл.инж.ел.
Весна Стојановић, дипл.инж.грађ.
Душан Радивојевић, дипл.инж.грађ.
Милан Милосављевић, дипл.инж.маш.
Славица Стефановић, дипл.инж.грађ.
Ирена Матицек, прав.тех.
Синиша станковић, маш.тех.**

ДИРЕКТОР,

Љубиша Митић, дипл.инж.грађ.

ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ТУРИСТИЧКОГ КОМПЛЕКСА "ОБЛАЧИНСКО ЈЕЗЕРО"

-СТРАТЕШКА ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ-

Носилац израде плана:
ОПШТИНА МЕРОШИНА

Финансијер:

Европска Унија и влада Швајцарске заједно са владом Републике Србије
у оквиру програма Европски Прогрес

Република Србије

Program finansira EU

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Spровodi program

EVROPSKI
PROGRES

Обрађивач:

ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ НИШ

Ниш, 2016. године

Садржај:

	УВОД	3
1.	ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ	4
1.1.	ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	4
1.2.	ПОВОД ИЗРАДЕ ПЛАНА И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	5
1.3.	РАЗЛОГ ИЗРАДЕ ПЛАНА И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	6
1.4.	ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ КАРАКТЕРИСТИКА И ЦИЉЕВА ПЛАНА	7
1.4.1.	ОБУХВАТ И ГРАНИЦА ПЛАНА	7
1.5.	ПРИКАЗ ОСНОВНИХ КАРАКТЕРИСТИКА САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА	8
1.6.	ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА	8
<i>1.6.1</i>	<i>Извод из просторног плана републике ("Службени гласник РС", бр. 88/10)</i>	<i>8</i>
<i>1.6.2.</i>	<i>Извод из Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана Републике Србије на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 88/10)</i>	<i>9</i>
<i>1.6.3.</i>	<i>Извод из Регионалног просторног плана за подручје Нишавског, Топличког и Пиротског управног округа ("Службени гласник РС", бр. 1/13)</i>	<i>10</i>
<i>1.6.4.</i>	<i>Извод из Просторног плана општине Мeroшина 2024 ("Сл.лист града Ниша" бр.78/12 и 17/15)</i>	<i>13</i>
1.7.	УРЕДБА О ЕКОЛОШКОЈ МРЕЖИ	18
<i>1.7.1.</i>	<i>Водопривредна основа Србије</i>	<i>19</i>
<i>1.7.2.</i>	<i>Стратегија развоја шумарства Републике Србије</i>	<i>20</i>
<i>1.7.3.</i>	<i>Стратегија локалног одрживог развоја</i>	<i>21</i>
1.8.	ОПИС ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ КАРАКТЕРИСТИКА ПОДРУЧЈА ПЛАНА	21
1.8.1.	Природне карактеристике Општине Мeroшина (Преузето из Извештаја о стратешкој процени Просторног Плана Општине Мeroшина)	21
1.8.2.	Приказ стања чинилаца животне средине	22
1.8.3.	Створене карактеристике	22
1.9.	БИЛАНС ПОВРШИНА	22
1.10.	ОПИС СТАЊА ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	27
1.11.	ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ РАЗМАТРАНА У СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ	30
2.	ЦИЉЕВИ И ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	33
2.1.	Општи циљеви стратешке процене	34
2.2.	Посебни циљеви стратешке процене	34
2.3.	Индикатори стратешке процене	35

3.	ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	36
3.1.	ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	36
3.2.	ПРИКАЗ АКТИВНОСТИ У ОБУХВАТУ ПЛАНА	36
3.3.	ПРИКАЗ ПРОЦЕНЕ МОГУЋИХ УТИЦАЈА.....	43
3.3.1.	ПРОЦЕНА УТИЦАЈА У ТОКУ ИЗВОЂЕЊА РАДОВА.....	43
3.4.	ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА.....	44
3.4.1.	Варијантна решења	46
3.4.2.	Резултати консултација	47
3.4.3.	Процена утицаја планских решења на животну средину	47
3.5.	МЕРЕ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	50
4.	СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	55
5.	КОНЦЕПТУАЛНИ ПРОГРАМ ПРАЂЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (МОНИТОРИНГ)	55
5.1.	Полазишта мониторинга.....	55
5.2.	План мониторинга	56
6.	МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	57
7.	ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	58
8.	ЗАКЉУЧЦИ	58
	ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ ПОДАТАКА	64

Попис табела и слика

Табела 1. Избор индикатора у контексту постављених циљева

Табела 2. Општа процена утицаја варијантних решења на животну средину (синтезни приказ)

Табела 3. Аналитички приказ процене утицаја варијантних решења према укупним утицајима

Табела 4. Планска решења за која се врши процена утицаја

Табела 5. Вредновање карактеристика утицаја

Табела 6. Збирна матрица утицаја Плана детаљне регулације на животну средину

Табела 7. Интегрисање стратешке процене у израду Плана детаљне регулације

Слика 1. Панорама Облачинског језера

Слика 2. Изглед Облачинског језера

Слика 3. Изглед плаже Облачинског језера

Слика 4. Карта 1: Граница Плана са планираном претежном наменом површина

Слика 5. Инфраструктурни системи на планском подручју према Регионалном просторном плану

Слика 6. Извод из Просторног плана општине Мeroшина, РК 3 - Туризам и заштита простора

Слика 7. Ловни туризам

Слика 8. Извод из Просторног плана општине Мeroшина, РК 2 - Мрежа насеља и инфраструктурни системи

Слика 9. Извод из Просторног плана општине Мeroшина, РК 1- Намена простора

Слика 10. Карта 2: Граница плана са планираном претежном наменом површина

Слика 11. Карта 7.: Објекти и зоне заштите.

УВОД

Стратешка процена утицаја - SEA (**Strategic Environmental Assessment**) је процес који локалној управи обезбеђује приказ утицаја развојног плана на животну средину.

Ради обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја неопходно је интегрисање основних начела заштите животне средине:

▪ **начело одрживог развоја** (усклађен систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју, базиран на принципима економичности и разумности у коришћењу природних и створених вредности, а с циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације; разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих биљних и животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса.),

▪ **начело интегралности** (политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма, заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске програме и планове),

▪ **начело предострожности** (које обезбеђује да свака активност мора бити спроведена на начин да спречи или смањи негативне утицаје одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и на минимум сведе ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра),

▪ **начело хијерархије и координације** (процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима; већа координација надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену),

▪ **начело јавности** (информисање јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину).

Изарадом Извештаја о стратешкој процени утицаја плана на животну средину у урбанистичком планирању, отвара се простор за сагледавање насталих промена у простору и уважавање потреба предметне средине. Планирање подразумева развој, а нова стратегија одрживог развоја захтева заштиту животне средине.

Ради одговарајуће заштите животне средине у току израде Плана детаљне регулације Туристичког комплекса "Облачинско језеро" (у даљем тексту: План) уводи се стратешка процена утицаја на животну средину којом се обезбеђују услови за интегрисање заштите животне средине у фазе и решења израде Плана. Стратешка процена као комплексан и целовит поступак сагледава простор за који се ради План са аспекта заштите и предлаже мере и решења којима ће на оптималан и рационалан начин бити остварена заштита животне средине.

Извештај о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину састављен је из следећих поглавља:

1. Полазне основе
2. Општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора
3. Процена могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину
4. Програм праћења животне средине у току спровођења плана (мониторинг)
5. Коришћена методологија и тешкоће у изради
6. Начин одлучивања
7. Закључци (нетехнички резиме).

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

У оквиру стратешке процене утицаја на животну средину, разматрано је постојеће стање животне средине на подручју обухваћеним Планом, значај и карактеристике Плана, карактеристике утицаја планираних садржаја на микро и макролокацију и друга питања и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја Плана на животну средину, а узимајући у обзир планиране намене.

У полазним основама дат је приказ циљева и концепције предметног Плана, приказ циљева заштите животне средине из релевантних планских и секторских докумената, стања животне средине на подручју Плана и основних питања у вези заштите животне средине релевантних за План, варијантна решења и приказ резултата консултација.

1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

Правни основ за израду Плана чине:

- Одлука о изради Плана детаљне регулације Туристичког комплекса "Облачинско језеро" ("Службени лист Града Ниша", бр. 103/15);
- Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09-испр., 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13- одлука УС, 50/13- одлука УС, 98/13- одлука УС, 132/14 и 145/14);
- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС и 14/16);
- Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања ("Службени гласник РС", бр. 64/15);
- Правилник о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања ("Сл. гласник Републике Србије", бр. 92/08);
- Правилник о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу ("Сл. гласник Републике Србије", бр. 22/15);

Према Одлуци о изради Плана детаљне регулације Туристичког комплекса "Облачинско језеро" ("Службени лист Града Ниша", бр. 103/15), члан 7. обавезна је израда Стратешке процене утицаја на животну средину.

Стратешка процена утицаја Плана на животну средину (у даљем тексту: Стратешка процена) урађена је у складу са одредбама:

- Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 88/10);
- Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр.114/08);
- Закона о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС и 14/16);
- Закона о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09);
- Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања ("Службени гласник РС", бр. 64/15);
- Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 54/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14);
- Закон о заштити природе ("Сл. гласник РС", бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16);
- Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010-2020 ("Сл. гласник РС", бр. 88/10);
- Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине ("Службени гласник РС – Међународни уговор", бр. 38/09);
- Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја ("Службени гласник РС", бр. 120/04, 54/07, 104/09 и 36/10);

Са становишта заштите животне средине у поглављу Плански и други документи приказани су релевантни документи- просторни планови, секторски планови и други стратешки документи, који су од значаја за израду Просторног плана општине и стратешке процене утицаја на животну средину. У припреми циљева стратешке процене коришћени су циљеви и принципи заштите животне средине из ових релевантних докумената.

Плански основ за израду Плана чине:

- Просторни план Републике Србије 2010-2020 ("Службени гласник Републике Србије", бр. 88/10),
- Регионални просторни план за подручје Нишавског, Топличког и Пиротског управног округа ("Службени гласник Републике Србије", бр. 1/13),
- Просторни план општине Мерошина ("Сл.лист града Ниша", бр.78/12),
- Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног Плана Општине Мерошина до 2024. године на животну средину ("Сл.лист града Ниша", бр.78/12)

1.2. ПОВОД ИЗРАДЕ ПЛАНА И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

Слика 1. Панорама Облачинског језера

Ова стратешка процена утицаја Плана детаљне регулације Туристичког комплекса "Облачинско језеро" на животну средину и околину, је припрема за предложени програм туристичког комплекса, која има за циљ јачање социјалног, економског и територијалног развоја подручја Облачинског језера и прекограничног окружења.

Програм је припремљен за подручје које обухвата простор површине 51,43ха, у граници: са севера и истока РО "Воћар" (на удаљености од 80m од мотела "Језеро") до пута Облачина-Лепаја, са југа путем Облачина-Лепаја, а са југозапада и запада путем Облачина-Лепаја и путем за Биљег и Воћар-Биљег.

Са предложеном границом и територијалним фокусом, Одлуком је за наведени План, а у складу са концепцијом, смерницама, планским решењима коришћења, уређења и заштите планског подручја, а на основу утврђених Правила уређења и грађења, предвиђен приоритет заштите Облачинског језера.

Повод израде Плана детаљне регулације туристичког комплекса "Облачинско језеро" је пре свега утврђивање концепције развоја, уређења, коришћења и заштите простора Облачинског језера.

Извештај о стратешкој процени утицаја ради се на основу Одлуке о приступању стратешкој процени утицаја на животну средину, коју је на основу члана 9. став 1. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, а у вези члана 46. Закона о планирању и изградњи, а припремио ЈП Завод за урбанизам Ниш.

Одлуку о изради планског документа доноси орган надлежан за његово доношење, по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове.

Пре доношења одлуке о изради планског документа, носилац израде плана прибавља од надлежног органа за послове заштите животне средине мишљење на предлог Одлуке о изради или неприступању израде стратешке процене утицаја.

Пре доношења Одлуке о изради планског документа, носилац израде плана прибавља мишљење надлежног органа за послове заштите животне средине о потреби израде стратешке процене утицаја на животну средину.

1.3.РАЗЛОГ ИЗРАДЕ ПЛАНА И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

Просторним планом општине Мерошина 2024 ("Службени лист Града Ниша", бр. 78/12 и 17/15) предвиђена је урбанистичка разрада обухваћеног подручја Планом детаљне регулације у циљу усклађивања решења Регулационог плана Туристичког насеља "Облачинско језеро" ("Службени лист Града Ниша", бр. 2/99) са савременим захтевима просторног и функционалног развоја и заштите простора и досадашњом реализацијом планских решења, уз унапређење садржаја туристичког комплекса и стамбено-комуналних услова у пратећем викенд насељу.

На планском подручју предвиђа се уређење плаже, изградња пристана за чамце и једрилице и развој спортског риболова као комплементарни сегмент летње туристичке понуде, претежно за излетничке кориснике, усклађен са риболовним капацитетом вода и захтевима еколошке заштите саме акумулације.

Узевши у обзир компаративне предности и основна ограничења поланског подручја, као општи циљеви израде плана могу се издвојити:

- Активирање језера као туристичке дестинације;
- Уређење простора ради рационалног коришћења природних и створених ресурса;
- Усклађивање капацитета планираних садржаја са инвестиционим могућностима;
- Ревитализација језера и довођење санитарног квалитета воде на ниво исправности;
- Заштита станишта и животне средине у складу са планираним наменама.

Слика 2. Изглед Облачинског језера

Слика 3. Изглед плаже Облачинског језера

Разлог за израду стратешке процене је идентификација утицаја на животну средину одређених постојећих садржаја у оквиру граница плана, као и оних који могу настати као последица реализације планираних садржаја, и предлог мера за спречавање и ограничавање очекиваних негативних утицаја. Посматрано на конкретном случају разлози су следећи:

- утврђивање постојећег стања животне средине на територији обухваћеној планом као и у непосредном окружењу;
- значај и карактеристике плана, карактеристике утицаја планираних садржаја на микро и макро локацију, намене у контактном подручју и претпостављеној зони утицаја;
- приказ варијантних решења узимајући у обзир циљеве и обухват Просторног плана;
- дефинисање мера предвиђених за смањење или ублажавање негативних последица планиране намене и изградње на животну средину;
- дефинисање смерница за израду процене утицаја у фази спровођења плана;
- и дефинисање програма праћења стања животне средине у току спровођења плана експлоатације планираних садржаја.

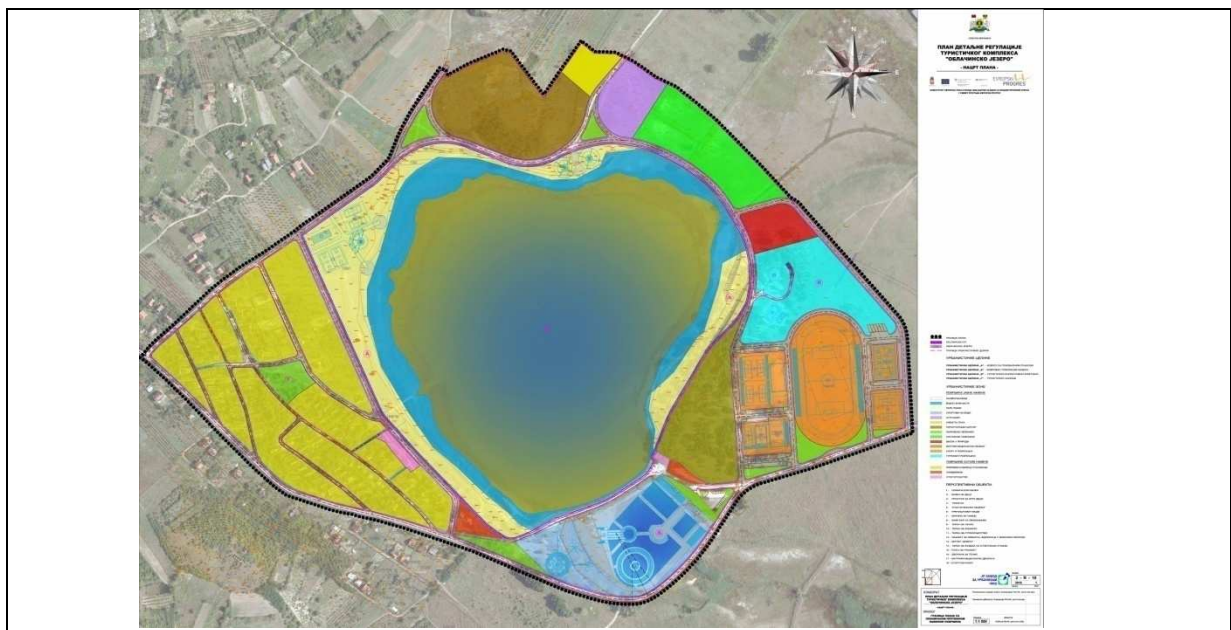
1.4. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ КАРАКТЕРИСТИКА И ЦИЉЕВА ПЛАНА

1.4.1. ОБУХВАТ И ГРАНИЦА ПЛАНА

Туристички комплекс "Облачинско језеро" налази се северозападно од Мерошине и удаљено је око 10km од пута првог Б реда број 35 Ниш-Прокупље.

По географској карактеристици, Облачинско језеро спада у природна језера и налази се у југоисточној Србији на надморској висини од око 280m, двадесетак километара западно од Ниша у близини Малог Јастребца. Језеро је приближно округлог облика и пречника око 1 km, надомак села Облачина, (Општина Мерошина).

Планом се разрађује простор површине 51,43 ha који у административном смислу припада КО Облачина. Прелиминарна граница Плана одређена је на северу и истоку границом са комплексом РО "Воћар", која иде северном страном к.п. бр. 1351/1 и 1351/3, наставља источном страном к.п. бр. 1358/3 до пута Облачина - Лепаја, затим иде јужном страном пута Облачина - Лепаја до укрштања са путем Лепаја - Биљег, наставља његовом северозападном страном и долази до почетне тачке описа.

Слика 4. Карта 1: Граница Плана са планираном претежном наменом површина

1.5. ПРИКАЗ ОСНОВНИХ КАРАКТЕРИСТИКА САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА

Основни циљ израде Плана детаљне регулације (у даљем тексту: План) је стварање услова за уређење и изградњу на планском подручју простора Облачинског језера, Спортско-рекреативног центра "Облачинско језеро" и оближњег викенд насеља. Налази се надомак села Облачина и на истоку се директно ослања на њега, на југу и западу се пружа до општинског пута Облачина - Лепаја и пута Лепаја - Биљег, док се са севера граничи са објектима РО "Воћар".

У оквиру Спортско-рекреативног центра "Облачинско језеро" шездесетих година XX века изграђен је базен, ресторан "Шаран", кошаркашки терен, фудбалско игралиште и хотел "Језеро" са рестораном, собама за преноћиште и бунгаловима, а у истом периоду на западној обали језера, наспрам хотела, изграђено је и викенд насеље. У објектима Спортско-рекреативног центра "Облачинско језеро" смештене су и просторије ЈП Дирекција за туризам, спорт и рекреацију "Облачинско језеро".

План представља основ за даљу урбанистичку разраду – израду урбанистичких пројеката и пројеката парцелације/препарцелације, као и за издавање информација о локацији и локацијских услова.

1.6. ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА

1.6.1. Извод из просторног плана републике ("Службени гласник РС", бр. 88/10)

Као стратешки развојни документ, Просторни План Републике Србије припремљен је за временски период до 2021. године. У Просторном плану Републике Србије предвиђен је развој у области привреде и инфраструктуре, повећања броја становника и заштита животне средине, природних и културних вредности. Сходно постулатима одрживог развоја и заштите животне средине, предвиђено је одрживо коришћење природних ресурса–минералних сировина, вода, пољопривредног, шумског и грађевинског земљишта уз унапређење квалитета и рационалност при коришћењу, као и уз веће коришћење обновљивих извора енергије. Предвиђена је такође и заштита и унапређење биодиверзитета, природних и културних добара и предела. Привредни развој у Просторном плану Републике Србије се остварује развојем ефикасне и одрживе привреде утемељене на регионалним и локалним капацитетима и заснован је на развоју индустријских зона, малих и средњих предузећа и туризма. Просторним планом предвиђено је унапређење стања, квалитета и приступачности инфраструктурних система - саобраћајница, хидротехничких, енергетских и телекомуникационих објеката и унапређење управљања отпада. Ублажавање негативних тенденција демографског развоја, равномернији територијални размештај становништва, праћен де метрополизацијом, унапређење квалитета живота, уравнотежен урбани развој, коришћење културног наслеђа као развојног ресурса, очување предела и развој и уређење села, основни су концепти Просторног плана у области становништва и мреже насеља. Унапређење животне средине, заштита и одрживо коришћење културних и предеоних вредности саставни је део развоја предвиђеног Просторним планом.

Као основни циљеви у заштити животне средине на подручју Републике Србије издвајају се:

- Заштита и одрживо коришћење природног и културног наслеђа и природних ресурса чиниће основ идентитета Србије и њених регионалних целина, али и основу будућег привредног/туристичког развоја.
- У складу са приоритетима просторног развоја Србије, биће потребно инсистирати на даљем развоју мрежа вредних/заштићених природних целина и културних предела са посебним нагласком на еколошки, односно, културно осетљивим подручјима.

Природно и културно наслеђе ће бити штићено, уређивано и коришћено према европским стандардима, са посебним задатком повећања заштићених природних целина и систематизацијом културног наслеђа, као и имплементацијом Фирентинске конвенције о

пределу, европских и светских конвенција о заштити културног наслеђа, конвенција и декларација које се односе на биодиверзитет, природне подсистеме и друга документа.

1.6.2.Извод из Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана Републике Србије на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 88/10)

Стратешка процена утицаја на животну средину је поступак који обезбеђује услове за одговарајућу заштиту животне средине у току израде Просторног плана.

Проблеми животне средине обухваћени стратешком проценом односе се на: постојање подручја са изузетно загађеном животном средином и великим притисцима на простор, ресурсе и становништво; осетљива подручја у погледу загађивања и притисака на животну средину; потреба за рационалним коришћењем природних ресурса; и управљање чврстим отпадом. У току израде Стратешке процене нису разматрани следећи проблеми: управљање ризиком од технолошких удеса и природних непогода; климатске промене и заштита озонског омотача; и смањење буке, вибрација, јонизујућег и нејонизујућег зрачења.

У оквиру стратешке процене су припремљена два варијантна решења за релевантне секторе Просторног плана. Прво варијантно решење се односи на нерезализовање Просторног плана, а друго на реализовање Просторног плана. На основу резултата за варијантна решења закључено је да је реализовање Просторног плана, повољније са аспекта заштите животне средине.

За смањење негативних и увећање позитивних утицаја Просторног плана на животну средину потребно је припремити одређена решења и мере којима ће бити предвиђена нова просторна диференцијација према степену загађивања и притисака на животну средину, у којој ниједно подручје више није у категорији веома загађене животне средине.

Праћење стања животне средине обезбеђује се у оквиру редовног мониторинга ваздуха, вода и земљишта.

Стање животне средине одређено је различитим факторима, од којих су најзначајнији постојање урбаних и енергетско - индустријских подручја са великом концентрацијом становника, индустрије и саобраћаја, која врше притисак на животну средину и простор и имају за последицу угрожен квалитет животне средине са једне стране и рурална и заштићена подручја са трендом депопулације, у којима је животна средина у већој или мањој мери очувана, са друге стране.

Квалитет **ваздуха** условљен је емисијама SO₂, NO_x, CO, чађи, прашкастих материја и других загађујућих материја које потичу из различитих објеката и процеса. Као главни извори загађивања ваздуха наводе се: продукти сагоревања горива у домаћинствима, индивидуалним котларницама и индустрији (застарела технологија, недостатак постројења за пречишћавање димних гасова, лош квалитет горива за грејање), саобраћај (лош квалитет моторног горива - оловни бензин), употреба старих возила која се лоше одржавају, неадекватни технички стандарди за возила), грађевинарство, неадекватно складиштење и одлагање нус продуката, депоније отпада и др.

Квалитет површинских **вода** претежно је условљен радом индустријских постројења, пољопривредном производњом, као и појавом дуготрајних сушних периода. Главне изворе загађења површинских вода представљају нетретиране индустријске и комуналне отпадне воде, дренажне воде из пољопривреде, оцедне и процедурне воде из депонија, као и загађења везана за пловидбу рекама и поплаве.

Ерозија представља један од основних узрока деградације **земљишта**, односно погоршања његовог квалитета. Извори загађења земљишта су последица људских активности и у њих спадају: отпадне воде (индустријске, пољопривредне и воде из домаћинства), загађивачи пореклом из атмосфере, који земљиште контаминирају спирањем падавинама или седиментацијом и чврст отпад различитог порекла. Земљиште је у мањој или већој мери деградирано. Угрожено је пољопривредно, водно, шумско и грађевинско земљиште.

Комунална **бука** потиче највећим делом од саобраћаја, док су индустрија, мала привреда, грађевинарство и друге активности од мањег значаја.

Притисак на **заштићена природна добра и биодиверзитет** се највише одражава на стање шумских и осетљивих екосистема. Основни проблеми у области заштите шума су недовољна шумовитост, бесправна сеча, неадекватан мониторинг, шумски пожари итд.

Степен коришћења **обновљивих извора енергије** је веома низак, изузев искоришћавања богатстава у минералним и термоминералним водама, захваљујући сложеној геолошкој грађи терена и повољним хидрогеолошким односима.

1.6.3.Извод из Регионалног просторног плана за подручје Нишавског, Топличког и Пиротског управног округа ("Службени гласник РС", бр. 1/13)

Регионални просторни план за подручје Нишавског, Пиротског и Топличког управног округа ("Службени гласник РС", бр. 1/13), у даљем тексту "Регионални просторни план", дефинисао је основну концепцију развоја и планска решења која адекватно валоризацију и штите вредности, потенцијале и компаративне предности планског подручја за дугорочни и уравнотежени просторни и економски развој, заснован на постулатима одрживог развоја и заштите животне средине.

Општи циљеви развоја и уређења простора подручја Нишавског, Топличког и Пиротског управног округа су:

- Одговорно управљање развојем, уређењем и заштитом простора у складу са реалним потенцијалима и ограничењима природних и створених вредности и дугорочним потребама економског и социјалног развоја и заштите животне средине; оптимално коришћење природних ресурса, природне баштине и културног наслеђа;
- Уравнотежен развој на интрарегионалном и интеррегионалном нивоу, подстицање развоја (пољопривреде, туризма, индустрије, енергетике и инфраструктуре), повећање доступности подручја (планинских и периферних делова) и иницирање трансграничних програма за пригранична подручја; и
- Унапређење квалитета живота и стварање услова за демографску обнову, задржавање и подстицање насељавања и повратка становништва, посебно у економски заостале руралне пределе и центре, инвестирањем у изградњу, обнављање и одржавање инфраструктуре, јавних служби и услуга, очувањем и унапређењем природног и културног наслеђа, развојем економски исплативих и статусно привлачних активности.

Визија просторног развоја подручја Нишавског, Топличког и Пиротског управног округа је да буде равномерно регионално развијен, конкурентан и интегрисан са окружењем (суседним функционалним подручјима Србије, као и са суседним пограничним општинама и регионима у Републици Бугарској), енергетски ефикасан и атрактиван за инвестирање.

То подразумева активирање и мобилизирање територијалног капитала, одрживо коришћење природних и створених ресурса, дугорочну обнову и развој људских ресурса, саобраћајну приступачност према паневропским коридорима, као и инфраструктурну опремљеност, развој привреде и институција, заштиту природног и културног наслеђа као фактора развоја и заштиту животне средине.

С обзиром да је предмет Плана уређење туристичког комплекса, од највећег је значаја третман туризма. У тој области, као потенцијал развоја планинског, бањског, градског, транзитног, излетничког, руралног и других видова туризма и рекреације истичу се разноврсни природни и створени потенцијали, погодан саобраћајно-географски положај са приступом на међународни Коридор X, са снажним емитивним центрима (Београд, Ниш, Приштина, Софија, Скопље) у окружењу. Тренд смањивања броја туриста и броја ноћења већи је него на републичком нивоу, што указује на низак степен искоришћености атракција и потенцијала, али и смештајних капацитета (просечан степен искоришћености смештајних капацитета на годишњем нивоу износи око 20%). Туристички производи нису у довољној мери комерцијализовани на домаћем, а посебно на иностраном тржишту.

Домаћа туристичка тражња је доминантна и усмерена према бањском, планинском, језерском, излетничком, манифестационом и сеоском туризму, као и према пословним путовањима. Иностранци посетиоци су углавном индивидуални гости, чији су примарни мотиви доласка пословна путовања, али постоје и други мотиви (посебно природњачки и културолошки), за које није организована адекватна понуда. Интерес иностране туристичке

тражње неће бити масовније привучен само потенцијалима Старе планине и других планинских подручја и неколико бања, већ првенствено побољшањем квалитета смештаја и целогодишње туристичко-рекреативне понуде у простору, у комбинацији са мотивима очуване природе и културне баштине, етно-баштине села, органске хране и др.

Тржишни оквир за дугорочни развој туризма може се окарактерисати као реалтивно повољан. Ради се на промоцији и интернационализацији туризма, у складу са смерницама Стратегије развоја туризма Републике Србије. Очекиване инвестиције у реконструкцију и изградњу објеката туристичке привреде, као и примена савремених концепција управљања, утицаће на повећање стандарда услуга, што ће се на кратак рок одразити на раст домаћег, а дугорочно и на раст иностраног туризма.

Ограничења туристичке понуде на локалном нивоу представљају недовољна заступљеност квалитетних категорија комерцијалног смештаја; неповољно функционално и техничко стање већине смештајних капацитета; недовољна заступљеност садржаја целогодишње туристичко-рекреативне понуде у простору; недовољно развијена саобраћајна, техничка и туристичка инфраструктура, као основа за активирање нових туристичких комплекса, центара, места и пунктова у простору; неповољна демографска и образовна структура становништва, запостављање и одумирање традиционалних активности и низак ниво опремљености насеља комуналном инфраструктуром и садржајима јавних служби; недовољна уређеност пратећих садржаја на друмским саобраћајницама за потребе транзитних туриста; некомплетан туристичко-информациони систем у погледу промоције туризма, као и регистрације, категоризације и контроле објеката у функцији туризма; недостатак и низак ниво обучености кадра у туристичком менаџменту и маркетингу; недовољна заштита природе, уређења и унапређења туристичких простора; појаве немарног односа према природној средини, које угрожавају туристички имиџ (дивље депоније, бацање смећа у водотоке, неуређен предео, непланска градња).

Развој туризма, организација и уређење туристичких и рекреативних простора Нишавског, Топличког и Пиротског управног округа, засниваће се на следећим основним циљевима: увођење и поштовање принципа одрживог развоја у туризму, првенствено у погледу рационалног коришћења природних ресурса и очувања, заштите и унапређења природе, природног и културног наслеђа и животне средине; комплексна валоризација природних и створених туристичких потенцијала, регионално диференцираних по вредности и садржају, у складу са трендовима светске и домаће тражње, стандардима међународног тржишта и социо-економским интересима Републике и локалних средина; организовање садржајно заокружене и регионално интегрисане понуде дестинација и комплекса, који садрже препознатљиве мотиве и омогућавају афирмисање нових производа домаће и иностране туристичке тражње, уз интегрисање развоја туризма са комплементарним активностима; подстицање развоја туристичких подручја са најповољнијим условима за максимално продужење туристичке сезоне, повећање степена искоришћености капацитета туристичке понуде и социо-економских ефеката туризма; интензивирање развоја туризма, комплетирање туристичке понуде и повећање квалитета туристичких услуга у дестинацијама које су већ у одређеној мери туристички афирмисане; и активирање нових простора са туристичким ресурсима, као главним потенцијалима недовољно развијених подручја, зависно од трендова тражње и могућности улагања Републике у некомерцијалне садржаје туристичке понуде; унапређење услова за туризам и рекреацију отварањем и комплетирањем излетишта, изградњом скијалишта и ски-стадиона изнад подпланинских насеља, купалишта на језерима и рекама, туристичким и комуналним опремањем села, уређењем ловишта, културно-историјских целина, споменика и др.; и вишим квалитетом њихове доступности развојем различитих модалитета саобраћаја до и унутар дестинација; побољшање ефикасности управљања развојем туристичких дестинација, посебно спровођењем власничке и пословне трансформације, координацијом активности на нивоу туристичког места и туристичке дестинације, усклађивањем интереса заштите природе и развоја туризма; и др.

Туристичка понуда Нишавског, Топличког и Пиротског управног округа засниваће се на: географско-саобраћајном положају, атрактивним природним и створеним ресурсима који предодређују коришћење овог простора за планински, културни, бањско-здравствени, градски, манифестациони, туризам специјалних интереса и друге видове стационарног, излетничког и транзитног туризма, првенствено националног и делом интернационалног нивоа

Основна опредељења дугорочног концепта развоја туризма и рекреације су:

1. Туризам ће бити основа развоја оних простора, који располажу атрактивним мотивима за туристичку и рекреативну тражњу, првенствено клијентеле из Ниша, Београда (и других већих и ближих градова из регионалног окружења) и иностранства, а делом и са подручја просторног плана; или као алтернативна делатност на другим просторима (под режимима заштите, сеоским подручјима и сл.) и вид компензације локалном становништву за различита ограничења у развоју;
2. Према природним и створеним потенцијалима, развој туризма и рекреације засниваће се на интегрисаној туристичко-рекреативној понуди Старе планине и других планина (Суве планине, Радан планине и др.), језера, културно историјских знаменитости, бања, градова, села, ловишта и др., којима ће бити обухваћене и све значајне вредности подручја, са тежиштем на целогодишњој понуди Старе планине, бања, градова, села и др.;
3. Туризам ће активирати развој комплементарних активности и структура (села, пољопривреде, мале привреде, јавних служби и објеката, инфраструктуре и др.), подржати и унапредити заштиту и културолошку презентацију природе, природних и културних вредности, као темељних ресурса и услова укупног, здравственог, еко-, етно- и других видова туризма, производње еко-хране и сл.; развој сеоског туризма стимулисаће се првенствено у ближем контакту са највреднијим деловима планинских подручја, туристичким центрима, местима, бањама и садржајима понуде у простору и засниваће се на физичком и функционалном повезивању села са овим дестинацијама; и
4. Постојећа туристичка понуда биће техничко-технолошки и организационо унапређена и функционално заокружена, посебно у погледу уређења, опремања и коришћења садржаја понуде у простору; паралелно са тим развијаће се атрактивни и профитабилни програми нове туристичке понуде за привлачење домаћег и иностраног капитала.

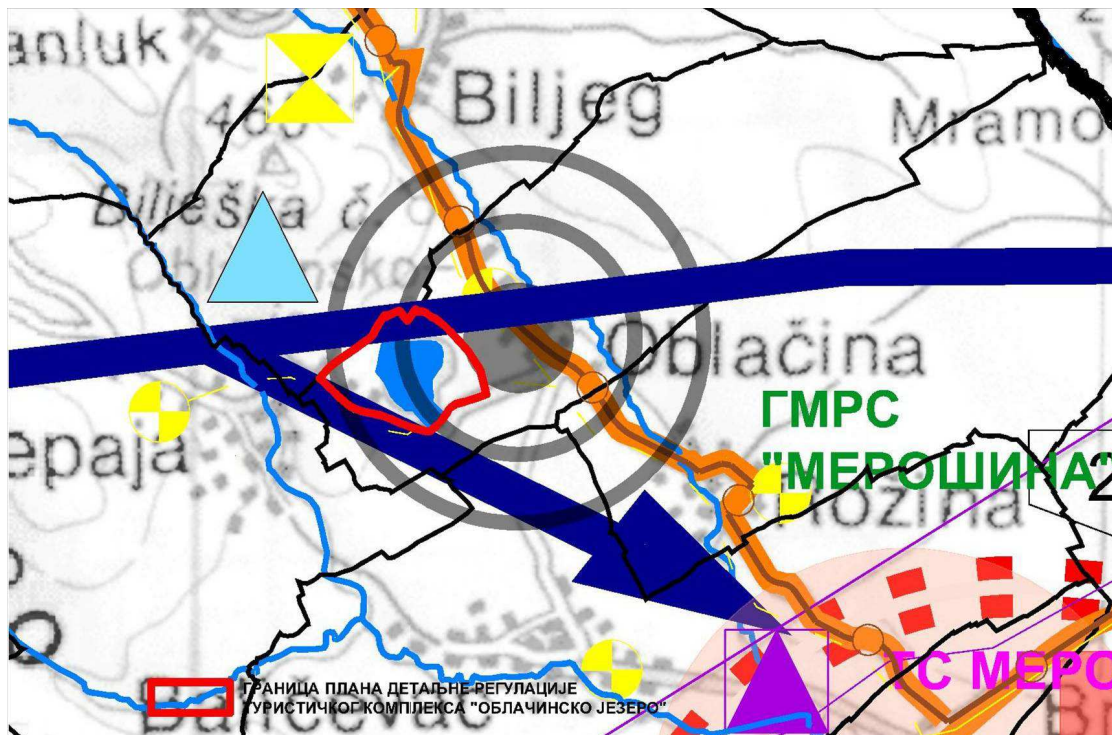
С обзиром да су на планском подручју основна ограничења везана за квалитет вода од изузетног су значаја и планска решења Регионалног просторног плана у области водоснабдевања и каналисања. У области водоснабдевања планира се повезивање планског подручја на снабдевање на регионални систем "Селова", у оквиру кога је за то подручје предвиђено обезбеђење количина од 100 l/s, у које би били интегрисани и постојећи водоводни системи.

Оптерећење водотока и постојећих и будућих акумулација хранљивим материјама (азот и фосфор) може довести до низа негативних ефеката, пре свега до појаве еутрофикације. Повећана концентрација хранљивих материја такође може довести до промене у воденој вегетацији. Неуравнотежени екосистем и промена хемијског састава чине да вода све више постаје неприхватљива за пиће, а водна тела неподобна за рекреативне и друге користи, као што су рибарство и наводњавање пољопривредних површина.

Главни извор азотног загађења је отицање са пољопривредног земљишта, док већина фосфорног загађења долази из домаћинства и индустрије, а отпадне воде из домаћинства и стаја се упуштају у провизорне септичке јаме, преко којих се уводе у подземне воде или усмеравају према најближим водотоцима. Овакво оптерећење загађењем водних ресурса одражава се на изузетну угроженост амбијенталне животне средине, земљишта и воде.

Где год је могуће треба груписати насеља за изградњу ППОВ. У мањим насељима, која није могуће укључити у групне системе за пречишћавање, одвођење употребљених вода вршиће се у водонепропусне септичке јаме са организованим пражњењем и одвожењем садржаја на за то планиране локације. Упојне бунаре и водопропусне јаме треба строго забранити.

Велики број природних водотокова, пружају могућности за каналисање атмосферских вода са минималним трошковима. Како сама топографија терена омогућава формирање локалних подсливова, односно испуста у саме водотокове, није потребан јединствен систем кишне канализације са колекторима великих дужина.

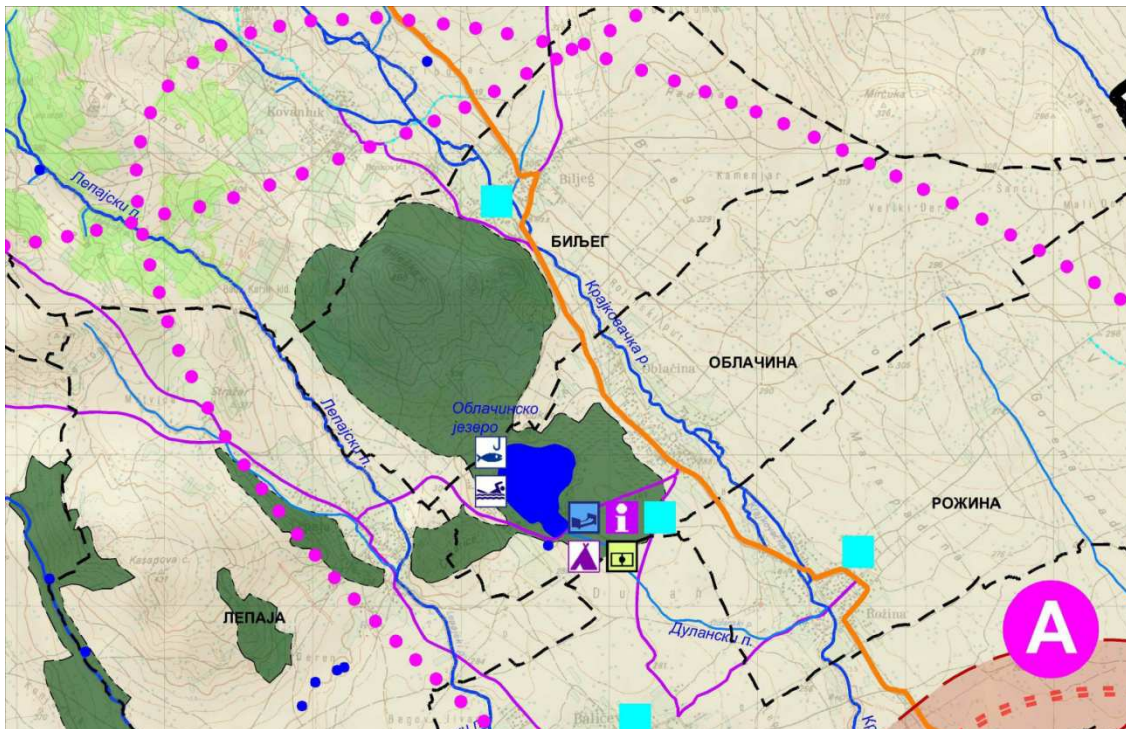
Слика 5. Инфраструктурни системи на планском подручју према Регионалном просторном плану

1.6.4. Извод из Просторног плана општине Меровине 2024 ("Сл.лист града Ниша" бр.78/12 и 17/15)

Просторни план општине Меровина 2024.године у даљем тексту: "Просторни план", као основни развојни документ обезбеђује дугорочну пројекцију развоја општине и утврђује услове за развој, заштиту и уређење, уважавајући принципе одрживости и заштите простора и животне средине. С обзиром на намену, за планско подручје су нарочито битна решења која доноси у области туризма, спорта и рекреације, инфраструктурних система, и заштите животне средине и природних добара.

Туризам

Према утврђеним природним вредностима и досадашњем развоју материјалне основе, туристичка понуда засниваће се на: културно-историјским знаменитостима; повољном географско-саобраћајном положају; унапређењу постојеће материјалне основе на туристички највреднијим локалитетима и туристичким садржајима руралне зоне планског подручја (кроз организовање домаћинстава за бављење сеоским туризмом и понуде спортско-рекреативних и манифестационих активности у атару села) и др.

Слика 6. Извод из Просторног плана општине Меровина, РК 3 - Туризам и заштита простора

Југоисточним делом општине, правцем север-југ, пролази друмски међународни транзитни туристички правац I степена, односно ДП I реда М-1 (ДП I А реда бр. 1) Ниш-граница Републике Македоније, док централним делом општине, правцем исток-запад, пролази друмски међународни транзитни туристички правац II степена, односно ДП I реда М-25 (ДП I Б реда бр. 14) Ниш-Прокупље-Приштина. Наведени ресурси предодређују коришћење овог простора за развој следећих видова туризма: спортско-манifestационог, сеоског, излетничко-рекреативног, лова и риболова, транзитног и других видова туризма локалног и регионалног значаја.

Спортско-манifestациони туризам омогућује првенствено летње спортове на отвореном простору. Летње спортске активности, поред стандардних (кошарка, одбојка, тенис, мали фудбал, бициклизам и пешачке-тренинг туре на уређеним стазама и видиковцима), обухватиће и развој *екстремних*, као што су бицикличички крос, пењање и сл.

Сеоски туризам подразумева стационарни вид туризма у приватном смештају (сеоским домаћинствима) и да би постао стабилан вид туризма у општини зависиће од укупног развоја специјализованих облика пољопривреде, унапређења услова сеоског становања и проналажења интереса мештана за пружање услуга туристима, па би и сам по себи, овај вид туризма допринео унапређењу и стабилизацији села.

Излетничко-рекреативни туризам карактерише полудневна, дневна и викенд туристичка кретања, пасивна и активна рекреација као што су: шетње, излети, купање и планинарење до околних планинских масива и видиковаца, контакти са сеоским становништвом, сакупљање лековитог и ароматичног биља, а зими санкање, клизање и сл.

Ловни туризам би могао да постане перспективна и врло рентабилна привредно-туристичка делатност, али под условима да се мерама заштите и обнове популације дивљачи побољша капацитет ловишта и припреми узгој одређене врсте дивљачи (дивља свиња, срна, зец, фазан, пољска јаребица и др.), првенствено у установљеном ловишту "Мали Јастребац".

Спортски риболов ће представљати комплементарни вид, првенствено излетничком виду, туризма на Облачинској и Крајковачкој акумулацији и водотоцима: Јужна Морава, Крајковачка река и др.

Слика 7. Ловни туризам

Транзитни туризам на планском подручју у потпуности зависи од саобраћајно-туристичког положаја и директно је везан за потребе корисника саобраћајног коридора X (ДП I реда М-1 (ДП I А реда бр. 1)), ДП I реда М-25 (ДП I Б реда бр. 14), ДП II реда Р-245а (општински пут Меровина-Облачина-Мали Јастребац) и државни пут II реда Р-221 (општински пут Пејковац-Бучић-Орљане). Одморишта и мотели представљају неопходан садржај за стандард путовања савременог туристе и у том смислу сва насеља која се иначе налазе на магистралним путним правцима имају перспективе за лоцирање угоститељских и рекреативних, али и смештајних капацитета.

Са становишта погодности, расположивих природних и антропогених туристичких ресурса, разноврсности и очувања предела за формирање и организацију препознатљиве туристичке понуде са могућностима повезивања и интегрисања, Облачинско језеро је сврстано у *Туристичку зону А* коју чини: Облачинско језеро – ДП I реда М-1 (ДП I А бр. 1) и ДП I реда М-25 (ДП I Б реда бр. 14) – општински центар Меровина-Брест – сеоска насеља у функцији туризма. Развој туризма у овој зони усмераваће се ка спортско-манifestационом, транзитном и излетничко-рекреативном туризму.

Уређење плаже, изградња пристана за чамце и једрилице и развој спортског риболова на Облачинском језеру представљаће комплементарни сегмент летње понуде, претежно за излетничке кориснике, под условом да је усклађен са риболовним капацитетом вода и захтевима еколошке заштите саме акумулације. Главни услови за спортски риболов су у порибљавању постојећег језера аутохтоним врстама. Риболов на акумулацији, предвиђа се искључиво на уређеним местима и боксовима за рекреативни и такмичарски риболов на којима ће се обезбедити услови за пецање (дању и ноћу), што би омогућило и организовање професионалних такмичења.

Сеоска насеља у оквиру ове зоне могу представљати агро-хотеле са понудом заснованом на одређењу домаћинства која ће за пружање ових видова услуга исказати интересовање. Планира се претежно летња понуда, посебно у насељима: Облачина, Баличевац и Рожина, укључујући производњу еко-хране, етно-занатских производа, интегрисана са ловним, риболовним, транзитним и другим видовима планиране туристичке понуде. Општински центар Меровина-Брест биће центар организовања туристичке понуде општине у коме је потребно реконструисати и изградити смештајне и угоститељске капацитете, али и решити питање презентације и обогаћења туристичке понуде.

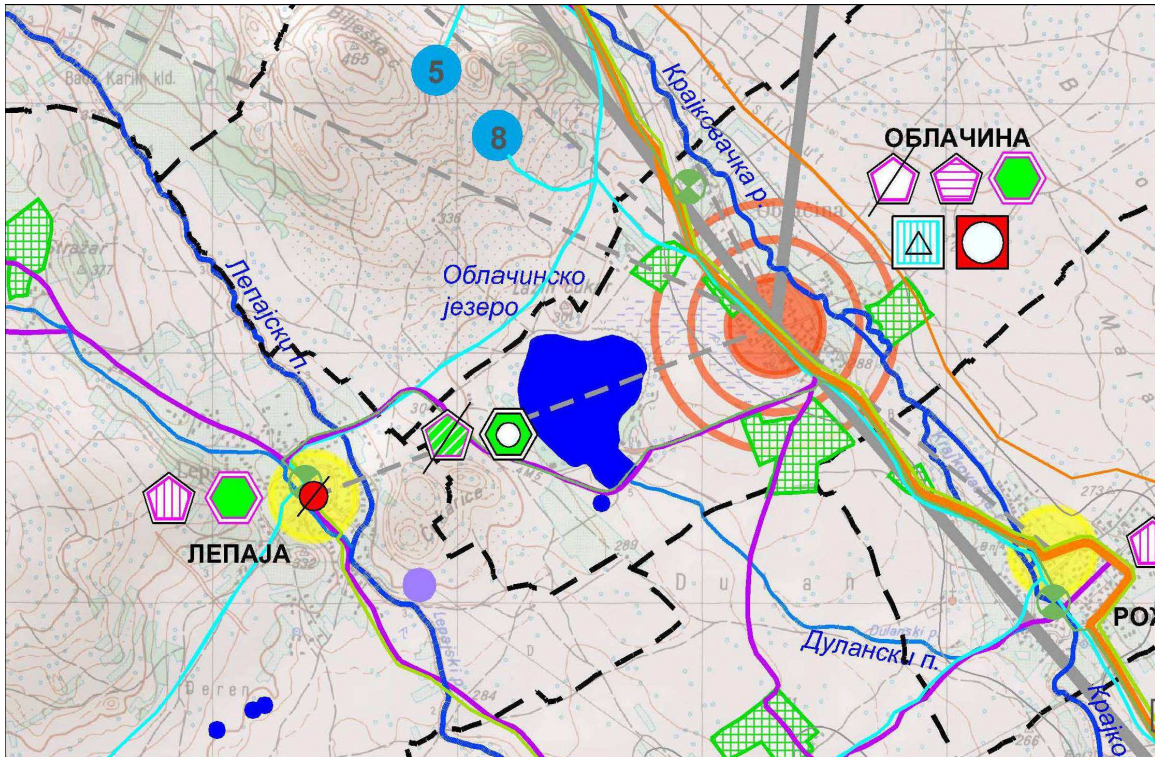
Са аспекта транзитног туризма највећи значај има друмски међународни транзитни правац I степена ДП I реда М-1 (ДП I А реда бр. 1) (Е-75) и међународни транзитни правац II степена који представља ДП I реда М-25 (ДП I Б реда бр. 14). У том смислу ће се првенствено користити чињеница да се путници у транзиту по правилу не удаљавају од главних саобраћајница, те ће се уз исте формирати одговарајућа понуда.

Водоснабдевање

Према Уредби о утврђивању водопривредне основе Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 11/02), подручје општине Меровина припада Топличком подсистему чију окосницу чини акумулација Селова на реци Топлици која је у изградњи и Нишавском подсистему доње-јужноморавског регионалног система, који се ослања на изграђену акумулацију "Завој", акумулацију "Селова" која је у изградњи, извориште подземних вода "Медијана" и карстна врела. Као прелазно решење подручје општине ће се снабдевати са

система водозахвата акумулације на Крајковачкој реци, а постојећи системи са бунарима задржаће се (са одговарајућом заштитом) као резервни систем, односно за потребе коришћења техничке воде за пољопривредне и друге сврхе, а објекти и мреже водоводног система ће се градити тако да се омогући касније прикључење на Топлички подсистем. Постојећи сеоски системи, који су у функцији, задржаће се (са одговарајућом заштитом) као резервни систем.

Планска решења у области водоснабдевања између осталог предвиђају реконструкцију постојеће мреже и објеката за водоснабдевање и изградњу планираног система за водоснабдевање, као и разводне водоводне мреже у свим насељима.

Слика 8. Извод из Просторног плана општине Меровина, РК 2 - Мрежа насеља и инфраструктурни системи

Каналисање

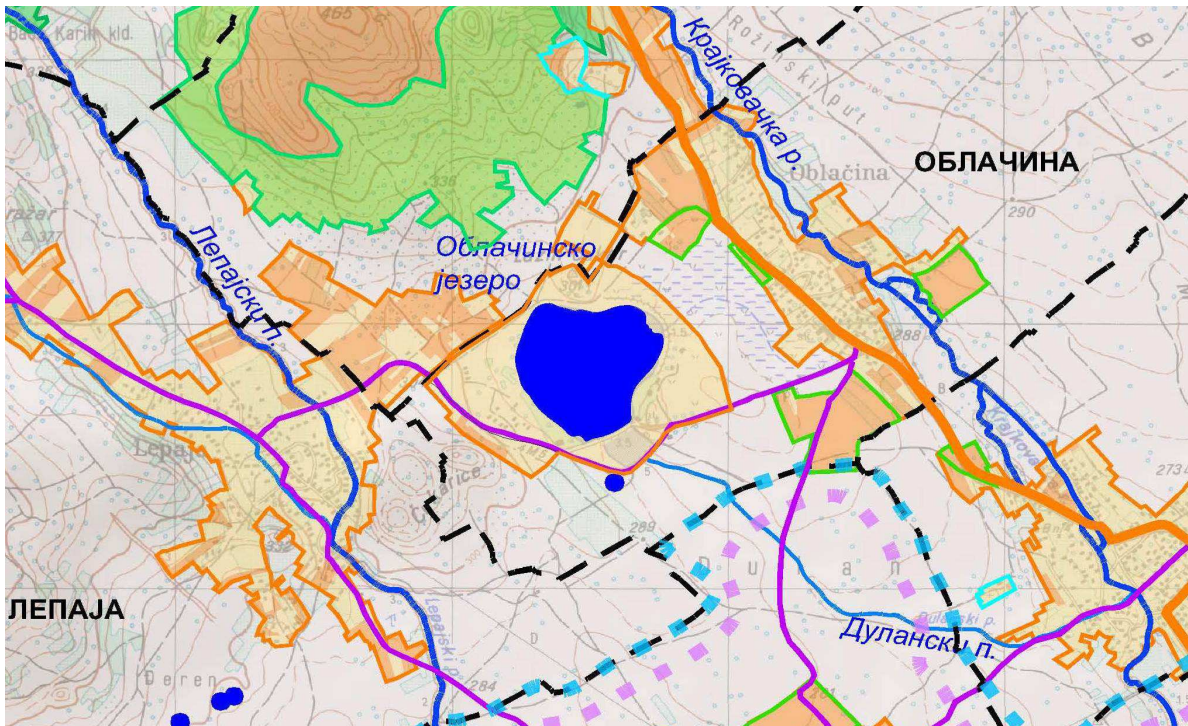
Каналисање отпадних вода планирано је сепаратним системом за атмосферске и употребљене воде у свим насељима и изградњом главних колектора од насеља до за то насеље предвиђеног групног ППОВ, централног ППОВ, као и групних ППОВ. Употребљене воде сакупљаће се јединственим системима за одговарајуће групе насеља, односно за појединачна насеља и након пречишћавања испустити у најближи водоток. Прилаз постројењу мора се обезбедити са јавне површине. Постројења за пречишћавање градити са таквим степеном пречишћавања да се не угрози квалитет прописане класе водотока реципијента.

Заштита и коришћење вода

Заштита квалитета вода спроводиће се применом технолошких, водопривредних и организационо-економских мера у оквиру интегралног јужноморавског регионалног система:

- Потпуна санитација насеља и изградња канализационих система за одвођење употребљених и атмосферских вода и њихово контролисано испуштање у водопријемнике након пречишћавања;
- Изградња планираних постројења за пречишћавање отпадних вода за групе насеља;
- Спровођење системског праћења квалитета површинских вода;
- Санација не санитарних септичких јама у које се одводи отпадна вода из насеља у којима не постоји канализациони систем;
- Смањење и контрола негативног оптерећења отпадним водама Крајковачке реке и других мањих водотока;

- Ширење канализационе мреже;
- Забрана изградње објеката чије отпадне материје могу загадити воду и земљиште или угрозити безбедност водопривредне инфраструктуре;
- Заштита приобаља и изворишта забраном градње, уклањањем дивљих депонија и забраном одлагања отпада на тим местима;
- Уклањање дивљих депонија које на местима плитких подземних вода могу имати велики утицај на њихово загађење патогеним организмима;
- Антиерозиони радови ради спречавања спирања земљишта и хемијског или механичког загађења водотокова;
- Успостављање информационог система о заштити вода.

Слика 9. Извод из Просторног плана општине Меровина, РК 1- Намена простора

Заштита природних добара

Заштита природних добара огледаће се у установљењу нових заштићених подручја, а на подручју Облачинског језера за Облачинску слатину. Базираће се на очувању и унапређивању укупних природних вредности и ресурса и усклађеном развоју човека и природе. На ИРА подручју за водена и влажна станишта прописане су следеће мере заштите:

- Очувати водена и влажна станишта у што природнијем стању, а према потреби извршити њихову ревитализацију;
- Очувати биолошке врсте значајне за типове станишта;
- Не уносити стране (алохтоне) врсте и генетски модификоване организме;
- Очувати и побољшати повезаност водотокова;
- Осигурати неопходну количину воде у воденим, мочварним и тресавским стаништима која је нужна за опстанак станишта;
- Одржавати повољни режим вода за очување водених и влажних станишта;
- Очувати повољна физичко-хемијска и биолошка својства воде за дати тип станишта или их побољшати, уколико су неповољна за опстанак станишта;
- Очувати повољан састав и концентрације хранљивих минералних и органских материја у води и тлу водених и влажних станишта;
- Спречавати процесе даљег превођења природних и полу природних, водених и влажних станишта у друге намене;
- Обезбедити разноликост станишта на водотоцима очувањем не утврђених обала, спрудова, брзака, слапова и др. и повољну динамику вода (меандрирање, преношење и одлагање наноса, повремено природно плављење рукаваца и др.);

- Приликом антропогенних активности експлоатације шљунка и песка, регулације водотокова, изградњи насипа, канала, рибњака и сл. водити рачуна да се колико је год могуће очува постојање ниских, благо искошених приобалних површина;
- У заштити од штетног деловања вода дати предност коришћењу природних ретензија и водотокова као просторе за задржавање поплавних вода односно њихово отицање;
- Забранили отварање нових експлоатација тресета на преосталим тресавским површинама.

1.7. УРЕДБА О ЕКОЛОШКОЈ МРЕЖИ

Еколошком мрежом управља се на начин који обезбеђује очување повољног стања осетљивих, ретких, угрожених и типова станишта од посебног значаја за очување и популација строго заштићених и заштићених дивљих врста од националног и међународног значаја, као и одржање и унапређење функционалне и просторне повезаности њених делова.

Разлози за развој еколошке мреже су:

- очување биодиверзитета на екосистемском, предеоном и регионалном нивоу;
- подршка и јачање еколошког повезивања подручја значајних за заштиту;
- обезбеђивање заштите критичних подручја од потенцијалних спољних штетних утицаја;
- обнављање деградираних екосистема;
- промовисање комплементарности између коришћења земљишта и очувања биодиверзитета, посебно очувања потенцијалних вредности биодиверзитета у полуприродним пределима.

Концепт еколошке мреже у основи је формулисан ради смањења процеса фрагментације станишта у којима:

- појединачне врсте фауне немају приступ подручјима где се налазе станишта за њихов опстанак;
- миграторне врсте фауне нису у могућности да се крећу ка подручјима где би могли периодично боравити током године;
- природне популације и заједнице нису у могућности да се померају кроз пределе ради промене услова животне средине посебно климатских промена;
- генетске размене између различитих локалних популација би могле бити спречене;
- делови станишта у којима је нека локална врста већ изумрла али се не могу лако реколонизовати насељавање од стране друге локалне популације исте врсте и др.

Сходно томе, еколошку мрежу чине:

- 1) еколошки значајна подручја;
- 2) еколошки коридори који повезују еколошки значајна подручја на простору Републике Србије као коридори од националног значаја и еколошки коридори који омогућују повезивање са еколошким мрежама суседних земаља у складу са међународним прописима као еколошки коридори од међународног значаја;

3) заштитна зона тамо где је потребна да штити еколошки значајна подручја и еколошке коридоре од могућих штетних спољних утицаја.

Уредбом је такође дефинисано да еколошки значајна подручја из члана 2. ове уредбе обухватају просторне целине на којима се налазе:

1) одређена заштићена подручја проглашена на основу закона са приоритетним циљем очувања биодиверзитета, укључујући подручја у поступку проглашења заштите и подручја која су одговарајућим стратешким документима планирана за заштиту;

2) подручја од посебног интереса за очување, односно Емерлад мрежа, која су идентификована на основу Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта (Бернске конвенције);

3) одређена подручја дефинисана на основу међународних програма за идентификацију значајних подручја за птице (ИВА), биљке (ИРА) и дневне лептире (РВА);

4) подручја која се налазе на листи Конвенције о влажним стаништима од међународног значаја (Рамсарска подручја) или су планирана за упис у ту листу;

5) одређених спелеолошких објеката;

6) погранична еколошки значајна подручја која омогућују повезивање са еколошким мрежама суседних земаља у складу са међународним прописима;

7) одређена подручја типова станишта од посебног значаја за очување идентификована у складу са Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, типовима станишта,

осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта, као и мере заштите за очување типова станишта ("Службени гласник РС", бр. 35/10);

8) одређена станишта дивљих врста утврђених Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива ("Службени гласник РС", бр. 5/10);

9) осталих еколошки значајних подручја која нису обухваћена овим подручјима која су као еколошки значајна утврђена просторним плановима.

Заштита еколошке мреже обезбеђује се спровођењем прописаних мера заштите ради очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са Законом о заштити природе, подзаконским актима, овом уредбом, актима о проглашењу заштићених подручја и међународним уговорима.

1.7.1. Водопривредна основа Србије

Основни циљ водопривредне основе је:

Одржавање и развој водног режима којим се обезбеђују најповољнија и најцелисходнија техничка, финансијска и еколошка решења за јединствено управљање водама, заштиту од штетног дејства вода, заштиту вода и коришћење вода. Водопривредна основа Србије има задатак да обезбеди остваривање основног стратешког циља, водећи рачуна о интересима појединих водопривредних области и грана и у великој мери супростављеним захтевима осталих корисника простора.

Имајући у виду природне карактеристике подручја Србије, просторни и временски размештај ресурса вода и њихових корисника, као и међусобну интеракцију коришћења вода, заштите вода и заштите од вода, водама на читавој територији Србије мора се газдовати интегрално, јединствено, комплексно и рационално, са гледишта свих наведених аспеката, а у склопу интегралног уређења, коришћења и заштите свих ресурса и потенцијала на простору Србије.

Посебни циљеви значајни за заштиту животне средине су:

- рационално коришћење вода;
- рационално управљање водама;
- осигурање заштите и унапређење квалитета вода до коришћења за предвиђене намене;
- заштита и унапређење животне средине и квалитета живота;
- заштита од поплава, ерозија и бујица;
- заштита и ревитализација угрожених екосистема;
- антиерозионо газдовање шумама;
- очување и унапређење природних и створених ресурса и вредности.

Национални програм заштите животне средине Републике Србије

Устав Републике Србије предвиђа право на здраву животну средину као једно од основних права и слобода сваког грађана, чланом 74. Уставом је утврђено да је Република Србија надлежна за заштиту животне средине и заштиту и унапређење флоре и фауне. Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04) прописује да се Национални програм заштите животне средине израђује у периоду од десет година.

Општи циљеви програма заштите животне средине су интеграција политике заштите животне средине са економском и политиком других сектора и унапређење система контроле квалитета животне средине.

Посебни циљеви су:

У области квалитета ваздуха и климатских промена:

- Израда катастра загађивача и биланса емисија, унапређење програма мониторинга и процене квалитета амбијенталног ваздуха, успостављање аутоматског мониторинга на значајним емитерима;
- Побољшање квалитета ваздуха у складу са стандардима, смањењем емисија из сектора енергетике, индустрије, транспорта и др.;
- Дефинисање зона и насеља, припрема и спровођење акционих планова за побољшање квалитета ваздуха у подручјима где је ниво загађујућих материја већи од прописаних граничних вредности.

У области квалитета вода:

- Успостављање зона заштите и одрживог коришћења налазишта подземних вода;
- Побољшање квалитета воде у водотоковима смањењем испуштања непречишћених индустријских и комуналних отпадних вода;
- Обезбеђење ревитализације и функционисања постојећих уређаја за пречишћавање отпадних вода насеља;
- Обезбеђење пречишћавања комуналних отпадних вода у насељима у којима постоји организовано снабдевање водом и које значајно утичу на непосредни реципијент и на квалитет вода у осетљивим зонама;
- Повећање степена обухваћености јавним канализационим системима на 65% становника до 2015. године;
- Обезбеђење квалитета воде за пиће у насељима и проширење централизованог водоводног система на изабрана сеоска подручја са незадовољавајућим квалитетом воде;
- Рационализовање потрошње воде код индивидуалних потрошача.

У области заштите земљишта:

- Смањење земљишта угроженог ерозијом за 20% извођењем антиерозионих радова и увођењем ефективних мера за контролу ерозије.

У области заштите природе, биодиверзитета и шума:

- Израда пописа биодиверзитета, посебно пописа угрожених екосистема и станишта ретких и ендемичних врста;
- Успостављање мониторинга компоненти биодиверзитета;
- Очување, унапређење и проширење постојећих шума (повећање површина под шумама и унапређење структуре шума).

У области управљања отпадом:

- Повећање броја становника обухваћених системом сакупљања отпада на 80%;
- Увођење одвојеног сакупљања и третмана опасног отпада из домаћинства и индустрије;
- Успостављање регионалне санитарне депоније у сваком региону;
- Обезбеђење капацитета за спаљивање (инсинерацију) органског, индустријског и медицинског отпада;
- Санирање постојећих сметлишта која представљају највећи ризик по животну средину;
- Повећање стопе поновног искоришћења и рециклаже амбалажног отпада (стакло, папир, картон, метал и пластика) на 25% од његове количине;
- Постизање стопе од 25% за поновну употребу/поновно искоришћење/рециклажу електричног и електронског отпада;
- Увођење компостирања зеленог отпада.

У области заштите од буке:

- Успостављање циљаног мониторинга буке на најфреквентнијим саобраћајницама и смањење емисије буке у најугроженијим локацијама;

У области заштите од удеса:

- успостављање и развој система за управљање ризиком и одговором на хемијски удес у индустрији и транспорту.

1.7.2. Стратегија развоја шумарства Републике Србије

Као основни циљ стратегије развоја шумарства Републике Србије је очување и унапређивање стања шума и развој шумарства као привредне гране. Ово се постиже спречавањем смањења површине под шумама, одрживим газдовањем шумским ресурсима уз рационално коришћење, повећање, унапређење и заштиту и одржавање еколошке равнотеже, укључивањем циљева и мера развоја шумарства у програме руралног развоја. Шуме и функције шума су од далекосежног значаја за унапређење животне средине и заштиту природе. Ово се пре свега огледа у унапређењу одрживог газдовања шумама у заштићеним природним добрима, одрживом коришћењу и валоризацији биодиверзитета шума и система заштите, коришћења и управљања свим функцијама шума у оквиру одрживог развоја, а нарочито у погледу заштитних и регулаторних функција у односу на елементе животне средине: ваздух, воду, земљиште, пределе, буку, ублажавање климатских промена и тд. Одрживо газдовање шумама се односи и на одрживо газдовање фауном, односно стварање

оптималних услова за заштиту и унапређивање стања аутохтоне дивљачи и реинтродукцију исте.

1.7.3. Стратегија локалног одрживог развоја

Национална стратегија одрживог развоја дефинише одрживи развој као циљно оријентисан, дугорочан, непрекидан, свеобухватан и синергетски процес који утиче на све аспекте живота (економски, социјални, еколошки и институционални) на свим нивоима. Одрживи развој подразумева израду модела који на квалитетан начин задовољавају друштвено-економске потребе и интересе грађана, а истовремено уклањају или знатно смањују утицаје који прете или штете животної средини и природним ресурсима.

Стратегија дефинише циљеве, мере и активности којима ће се створити услови за одрживи развој на локалном нивоу. Циљеви од значаја за стратешку процену предметног Плана су:

- Унапређивање заштите животне средине на локалном нивоу;
- Рационално управљање ресурсима;
- Рационална потрошња необновљивих и подстицање коришћења обновљивих ресурса;
- Увођење система мониторинга животне средине за подручја општина.

1.8. ОПИС ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ КАРАКТЕРИСТИКА ПОДРУЧЈА ПЛАНА

1.8.1. Природне карактеристике Општине Мeroшина (Преузето из Извештаја о стратешкој процени Просторног Плана Општине Мeroшина)

Геоморфолошке карактеристике:

На територији општине Мeroшина заступљен је рељеф који је изграђен тектонским и флувио-денудационим процесима. За морфоструктуру планског подручја од великог је значаја продужени расед Јужне Мораве који се од Рибарске Бање наставља према југоистоку и одваја блок Великог Јастрепа од блока Малог Јастрепа.

Централна језерска раван јавља се на висини од 512-490m и са њом почиње флувио-денудациони процес. Ова раван је од доба плиоцена непрекидно изложена денудационом моделирању и ерозивним процесима Мораве, Крајковачке и Бресничке реке тако да данас обилује наносима песка и шљунка. У зависности од интензитета ерозије и петрографског састава терена, на територији општине Мeroшина профили речних корита су се непрекидно мењали, тако да данас неке реке имају клисурасте долине, друге благе и широке, ерозивна проширења а код Јужне Мораве су са полигонетским обележјем. Јаруге су честе у котлинском делу планског подручја а мања проширења тектонског и ерозивног порекла међу којима се издвајају Кованлучко- Лепајско тектонско проширење и простори ерозивног порекла Слатина и Дулан.

Алувијална тераса Мораве је рецентна о чему сведоче меандри и муљевито-песковите гредице и представља најнижи део планског подручја. Посебну морфолошку јединицу представља и Добрич који захвата јужни део планског подручја. За геолошку структуру територије Просторног плана од великог су значаја тектонска збивања која су се манифестовала на различите начине а нарочито расед Јужне Мораве који на сутоку са Јастребачко-Топоничким раседом означава границу различитих геолошких формација - прекамбријских гнајсева и језерских доњомиоценских наноса који покривају и највећи део планског подручја. У алувијалним равнинама Јужне Мораве, Крајковачке и Југбогдановачке реке јављају се пешчани спрудови и песковите глине.

Сеизмолошке карактеристике:

У складу са условима Републичког хидрометеоролошког завода, допис бр. 02-424/16 од 02.08.2016. године планско подручје, спада у зону VII степена MCS, са вредношћу сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година по параметру максималног хоризонталног убрзања PGA 0,06-0,08. Иако у последњим декадама на њему није било катастрофалних потреса, не искључује се могућност јачих удара.

Сеизмичка микрорејонизација за потребе прорачуна сеизмичких параметара за израду техничке документације за Главни пројекат сходно члану 119. став 2. тачка 2. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14 и 145/14) мора да обухвати:

- **Дефинисање репрезентативног геодинамичког модела** локалног тла (изнад основне стене до нивоа фундарања, односно до усвојене површине терена) конструисаних на основу свих расположивих резултата истраживања (геофизичких и сеизмичких каротажа бушотина, рефракционих профилских испитивања, геотехничких истраживања и истражног бушења). Геофизичким истраживањима до нивоа основне стене *bedrock* утврдити брзине простирања смичућих таласа и њихову промену са дубином.
- **Анализу динамичког одговора локалног тла** базирану на вредностима максималног хоризонталног убрзања *PGA* на основној стени за повратни период од 475 година и резултатима прорачуна линеарног/нелинеарног одговора локалног тла на очекивану сеизмичку побуду.

Као основне мере заштите од земљотреса примењују се:

- 1) Техничке норме о изградњи објеката (асеизмичка изградња);
- 2) Избор локације за изградњу;
- 3) Заштита од земљотреса треба да представља континуиран процес који обухвата: просторно и урбанистичко планирање (генерално и детаљно), архитектонско и грађевинско пројектовање и изградњу објеката;
- 4) Грађење објеката треба усмерити у правцу усклађивања са сеизмогеолошким особинама терена, како би се смањио ниво повредљивости објеката и сеизмичког ризика, а тиме и штете од евентуалног земљотреса;
- 5) Ради заштите од потреса, објекти морају бити реализовани и категорисани према Правилнику о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима ("Службени лист СФРЈ", бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90).

Хидрографске карактеристике:

Хидрографску мрежу подручја чини део тока Крајковачке реке (као једног од најзначајнијих водотока на територији општине), и Лепајски поток који се као десна притока улива у Крајковачку реку непосредно уз границу планског подручја. Крајковачка река је лева притока Јужне Мораве. Крајковачка река је водоток I реда (због изграђене бране Крајковац), а Лепасјки поток је бујични водоток II реда. Брана је изграђена 1980/83. са наменом: снадбевање водом за пиће насеља општине Меровина, смањење поплавног таласа и задржавање наноса. Грађевинска висина бране је 40m и укупна запремина акумулације при максималном успору $1,6 \times 10^6 \text{m}^3$. Минимални протицај воде у Крајковачкој реци, у периоду малих вода је 13 l/s у периоду великих вода је 17 l/s. Југоисточно од бране започети су радови на изградњи постројења за водоснадбевање насеља општине Меровина из акумулације Крајковац, који нису у потпуности завршени. Радови су започети на основу "Главног пројекта прелазног решења за интеркомунални водовод насеља СО Меровина из акумулације Крајковац".

Крајковачка река није регулисана кроз насеља Меровина и Брест. За регулацију реке урађена је техничка документација - "Главни пројекат регулације Крајковачке реке на деоници од моста на путу Ниш-Прокупље до локације постројења за прераду отпадних вода" у дужини од 1880m (у који нисмо имали увид приликом израде планског решења). Карактеристични рачунски протицаји великих вода Крајковачке реке преузети из наведеног пројекта су:

- Стогодишња $Q_{1\%} = 66,40 \text{m}^3/\text{s}$,
- Педесетогодишња $Q_{2\%} = 50,30 \text{m}^3/\text{s}$,
- Двадесетогодишња $Q_{5\%} = 33,10 \text{m}^3/\text{s}$,
- Петогодишња $Q_{20\%} = 12,50 \text{m}^3/\text{s}$.

У планском периоду као једна од приоритетних активности је уређење водотока Крајковачке реке, тј. изградња насипа за заштиту околног земљишта од поплава изнад коте поплавних вода кроз цело планско подручје.

За водоснабдевање Мерошине тренутно се користе бушени бунари, који се налазе у северозападном делу насеља Мерошине (код цркве) за које нису дефинисане мере санитарне заштите.

Климатске карактеристике:

На планском подручју углавном је заступљен мезотермални, умерено топли климат са израженим степеном континенталности док његови виши делови имају оштрију климу услед веће висине и пошумљености. Најниже температуре ваздуха су у јануару, а највише у јулу. Овакве термичке прилике и односи прелазних годишњих доба посебна су одлика регионалног низијског климата. Иако се у неким месецима вегетационог периода јављају и дани са температуром испод тачке смрзавања, појава мразева у већини случајева нема изразито негативно дејство на развој биљних култура.

Ветар је веома важан елемент поднебља овог подручја јер утиче на температуру ваздуха, његову влажност, испаравање и количину падавина. Ветар из источног квадранта – "кошава" преовлађује у зиму, јесен и пролеће, док у лето ту улогу преузима северозападни. Годишњи плувиометријски режим је повољан са летом и јесени као најкишовитијим годишњим добима, док су зима и пролеће годишња доба са најмањом висином падавина. Снежни покривач траје 40 дана у просеку.

Педолошки састав:

Дејством разних фактора створени су разноврсни типови и подтипови тла на релативно малом пространству територији мерошинске општине. У долиним равнинама Јужне Мораве, Крајковачке реке и Југбогдановачке реке заступљен је алувијум. На терасама, нижем побрђу и долиним странама преовлађује смоница и еутрично смеђа земљишта (гајњача), а на брдско-планинском терену Малог Јастрепца дистрично смеђа хумусно-силикатна тла. Делувијални наноси распрострањени су у брдско - планинском подручју углавном у долинама река и потока где преовлађују денудациони процеси и сношење материјала са виших елемената рељефа.

Еутрично смеђе земљиште, после смонице, заузима највеће пространство на територији ове општине. Заступљена су два подтипа - на језерским седиментима и на гнајсу и шкриљцима, као и њихове форме: плитак, средње дубок и дубок. Еутрични комбисол на језерским седиментима, витричан дубок, распрострањен је у подножју Малог Јастрепца у атарима села Дудулајце, Азбресница, Јовановац, Крајковац, Кованлук, Д. Девача и потесима Слатина, Широко поље, Језеро и Сивовац, као и у југозападном ободном делу котлине на потесу Ковиљача. Хумусно - акумулативни хоризонт износи до 40cm, а најчешће око 25 cm. Илоасто, глиновито-иловасто је састава, ситно зрнасте, ситно рогљасте и грудичасте структуре. Ситно порозан продуктивни хоризонт има средњи удео хумуса (2,41 - 3,31%). Удео глине (фракције < 0,002mm) у продуктивном хоризонту износи 39 - 53%.

Бидиверзитетске карактеристике:

Ливадске биоценозе могу се поделити на долине и бриске. Долине ливаде су развијене фрагментарно у речним долинама. Ове ливаде су настале и вештачким путем, крчењем мешовитих шума храста лужњака и пољског јасена. Често су плављене, а у њихов састав улази велики број биљних врста, од којих су најкорисније траве и легиуминозе. У брдским ливадама (пашњаци, ледине, утрине, необрађено земљиште), које углавном захватају северне делове подручја општине, биљни покривач је мање бујан него у долиним подручјима.

Главни представници животињског света у Облачинском језеру су пијавице, жабе, барска корњача и шаран, за чије разношење постоје веома повољни услови. Језеро је богато овим врстама рибе. Поред западне и северне обале језера, где је оно најплиће, расту шевар и трска, где се легу дивље пловке. Сем тога, већи део језерског дна обрастао је тзв. субмерним биљкама које не излазе на површину језера.

1.8.2. Приказ стања чинилаца животне средине

На подручју Плана нису вршена мерења, контрола и истраживања чинилаца животне средине у претходном периоду као ни за потребе овог Плана. С обзиром на чињеницу да не постоји релевантна основа о стању, квалитету, степену угрожености и загађењу чинилаца животне средине, приказ постојећег стања животне средине биће представљен кроз поглавље, Процена постојећих и могућих утицаја Плана на животну средину са описом мера за смањење негативних утицаја и унапређивање квалитета животне средине.

1.8.3. Створене карактеристике

Становништво

Кретање становништва у општини Мерошина карактерише неповољна старосна и образовна структура становништва, негативна стопа природног прираштаја, као и негативна стопа миграција село-град. Нарочито је присутна појава одласка младог и образованог становништва у веће градове Србије (Београд, Ниш, Прокупље) и у иностранство. У мањој мери су присутна миграционих кретања из рубних делова општине ка општинском центру.

На основу извршене анализе стања и трендова кретања становништва очекује се да ће се становништво на нивоу општине, у планском периоду кретати са тенденцијом опадања. За центар општине се предвиђа стагнација броја становника. Разлози овом негативном тренду су економске, социјалне, образовне, биолошке и културне природе и огледају се у високој стопи незапослености, старењу популације, каснијем ступању у брак, порасту броја породица са једним дететом или без деце и сл.

Потребно је побољшати услове животе, унети функционалне садржаје и побољшати ниво базичних услуга у оном нивоу који је довољан да смањи привлачну снагу околних великих привредних, културних, образовних и индустријских центара (нарочито Ниша и Прокупља).

Намена површина и планирана изградња

Планско подручје захвата простор од 51,43 ha који обухвата Облачинско језеро, туристичко-рекреативни центар и оближње викенд насеље, чији је обухват приказан на графичком прилогу

Планирано грађевинско подручје обухвата цело планско подручје изузев водног земљишта Облачног језера површине 2,64 ha.

На основу стања потојеће изграђености, начина коришћења простора, његових морфолошких, природних и амбијенталних карактеристика, актуелности решења Регулационог плана туристичког насеља "Облачинско језеро" ("Службени лист Града Ниша", бр. 2/99) и могућности саобраћајног повезивања, издвојене су следеће урбанистичке целине:

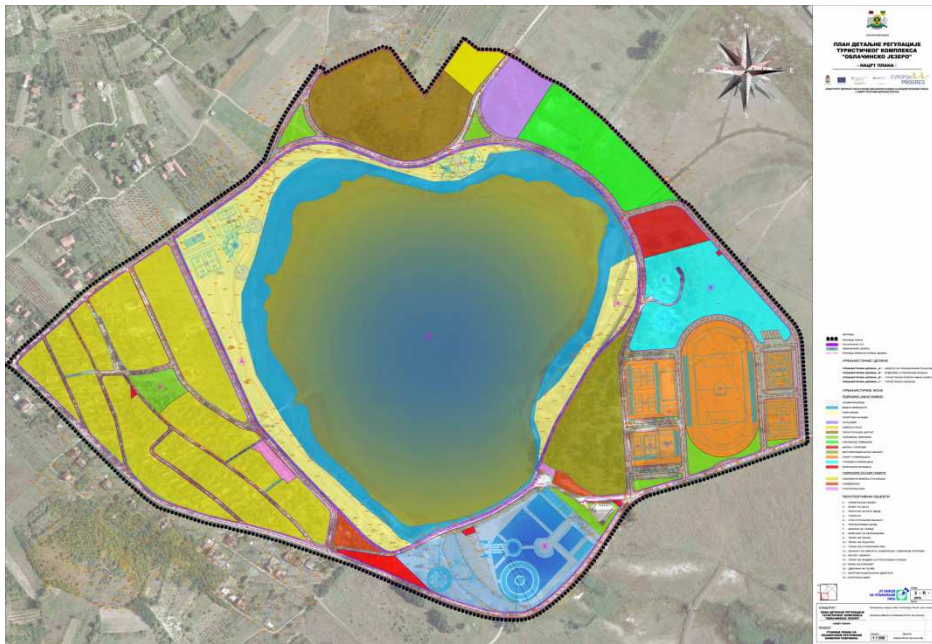
- Урбанистичка целина "А"** – Језеро са приобалним појасом
- Урбанистичка целина "Б"** – Комплекс отворених базена
- Урбанистичка целина "В"** – Туристичко-рекреативни комплекс
- Урбанистичка целина "Г"** – Викенд насеље

Унутар планираних урбанистичких целина грађевинско подручје је организационо подељено и на урбанистичке зоне према претежним наменама:

- Урбанистичка зона I** – Парк-плажа
- Урбанистичка зона II** – Спортски на води
- Урбанистичка зона III** – Угоститељство
- Урбанистичка зона IV** – Трговина
- Урбанистичка зона V** – Спортско-рекреативни комплекс
- Урбанистичка зона VI** – Мултифункционални комплекс
- Урбанистичка зона VII** – Туристичко-рекреативни комплекс
- Урбанистичка зона VIII** – Школа у природи
- Урбанистичка зона IX** – Слатинске површине
- Урбанистичка зона X** – Ауто-камп
- Урбанистичка зона XI** – Смештај паса

Урбанистичка зона XII	– Геронтолошки центар
Урбанистичка зона XIII	– Повремено-викенд становање
Урбанистичка зона XIV	– Парковско зеленило

Планиране намене су дефинисане као претежне намене, односно оне које заузимају преко 50% означеног простора и приказане су на графичком прилогу

Слика 9. Карта 2: Граница плана са планираном претежном наменом површина.

Формулисане су тако да омогуће различите активности, уз функционално и просторно раздвајање конфликтних садржаја.

Урбанистичка зона I - Парк плажа, подразумева могућност изградње објеката за потребе угоститељства и рекреације. Северозападно од хотела "Језеро" планирана је изградња објекта са простором за смештај једрилица у приземљу и простором намењеном спортовима у затвореном (куглање, пинг-понг, стрелаштво, стреличарство и сл.).

Урбанистичка зона II - Спортови на води, захвата простор постојећег базена, где је потребно применом техничких мера квалитет воде довести на ниво воде за купање. У оквиру овог простора предвиђа се изградња постројења за пречишћавање воде, базена за одрасле и децу са свлачионицама и угоститељским објектом, као и других сродних садржаја намењених рекреацији и игри деце.

Урбанистичка зона III-Угоститељство, среће се у оквиру све четири урбанистичке целине. Подразумева могућност изградње угоститељских садржаја уз мање спорско-рекреативне садржаје.

Урбанистичка зона IV- Трговина, заступљена је у оквиру урбанистичке целине "B" - Туристичко-рекреативни комплекс и урбанистичке целине "Г" - Туристичко викенд насеље. Подразумева могућност подизања објеката намењених снабдевању и трговини, као и постављање мањих полуотворених објеката намењених продаји сувенира.

Урбанистичка зона V - Спортско-рекреативни комплекс, заступљена је у оквиру урбанистичке целине "III" - Туристичко-рекреативни комплекс. У оквиру ове урбанистичке зоне постоје изграђени спортски терени за мали фудбал (пич терен), одбојку, кошарку, рукомет, тенис, као и неуређен терен за фудбал. Планом се предвиђа унапређење понуде изградњом универзалне спортске хале, затворене дворане за тенис, објекта спорског кампа уз тениске терене, као и фудбалског терена са атлетском стазом и трибинама за посетиоце.

Урбанистичка зона VI – Мултифункционални комплекс, налази се у средишту урбанистичке целине "В" - Туристичко-рекреативни комплекс је у складу са концепцијом где се Облачинско језеро планира за једриличарство и спортски риболов. У оквиру ње се предвиђа изградња мултифункционалног објекта намењеног организовању такмичења и смештају спортских екипа, као и ресторана са видиковцем на највишој коти.

Урбанистичка зона VII – Туристичко-рекреативни комплекс, обухвата постојеће објекте мотела "Језеро": ресторан, отворене базене и бунгалове за смештај посетилаца, а планом се предвиђа могућност доградње и унапређења туристичко-угоститељских садржаја изградњом додатних смештајних капацитета за туристе. У оквиру хортикултурног и урбанистичког опремања ове урбанистичке целине постојећи урбани мобилијар биће употпуњен садржајима за децу и омладину (спортски терени за бадминтон, мини голф, отворени пинг понг и сл.). С обзиром да је у једној групацији бунгалова смештена Дирекција за спорт и рекреацију Облачинско језеро, у склопу планираних допунских намена је укључена и администрација.

Урбанистичка зона VIII – Школа у природи, заступљена је у оквиру урбанистичке целине "III" - Туристичко-рекреативни комплекс и подразумева изградњу објекта школе у природи са смештајним и спортско-рекреативним капацитетима за потребе ђака.

Урбанистичка зона IX – Слатинске површине, заступљена је у оквиру урбанистичке целине "В" - Туристичко-рекреативни комплекс. На овом простору забрањена је било каква изградња, хортикултурно уређење и промена морфологије терена у складу са условима заштите.

Урбанистичка зона X – Ауто-камп, заступљена је у оквиру урбанистичке целине "В" - Туристичко-рекреативни комплекс и подразумева могућност изградње туристичких садржаја за потребе летњег ауто-кампа са пратећим паркингом за возила.

Урбанистичка зона XI – Смештај паса, заступљена је у оквиру урбанистичке целине "III"- Туристичко-рекреативни комплекс, у делу планског обухвата изван еколошке мреже заштите (ПА подручје). Подразумева изградњу објекта за смештај и тренинг паса.

Урбанистичка зона XII–Геронтолошки центар, заступљена је у оквиру урбанистичке целине "III"- Туристичко-рекреативни комплекс. У оквиру ње, искористиће се повољан и изолован положај и погодности природног узвишења, за предвиђену изградњу геронтолошког центра.

Урбанистичка зона XIII – Повремено-викенд становање, заступљена је у оквиру урбанистичке целине "IV" – Туристичко викенд насеље. Планом се задржава постојећа намена, за викенд становање, уз могућност развијања еко туризма.

Урбанистичка зона XIV – Парковско зеленило, заступљена је у оквиру урбанистичке целине "Б" - Комплекс отворених базена, урбанистичке целине "В" - Туристичко-рекреативни комплекс и урбанистичке целине "Г" - Туристичко викенд насеље. Подразумева хортикултурно уређење зелених површина у циљу унапређења визуелног квалитета простора и раздвајања садржаја. У циљу заштите корисника геронтолошког центра од буке и формирања тампон зоне према ауто-кампу и објекту за смештај паса, уз геронтолошки центар се предвиђа очување и унапређење постојећег високог зеленила у функцији заштитног појаса.

1.9. БИЛАНС ПОВРШИНА

ПОДРУЧЈЕ ПЛАНА			
Број	Намена	План (ha)	%
	Површина Плана генералне регулације	59,9241	100
А/ и Б/	ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ У ГРАЂЕВИНСКОМ ПОДРУЧЈУ	59,9241	100
	Саобраћајне површине и терминали		
	Саобраћајне површине	10.7179	17.88
	Паркинг простор	0,6905	1.15
	Манипулативно - саобраћајне површине	0,9634	2.74
А.1.	Комуналне делатности		
А.1.1.	Резервоар воде/пумпна станица	0,0020	0.00
А.1.2.	Трафо-станица	0.00	0.00
А.2.	Зелене и слободне површине		
А.2.1.	Заштитно зеленило	6,2992	10.51
А.2.2.	Приобално подручје	0.00	0.00
А.3.	Водене површине и водно земљиште	0.00	0.00
Б.1.	Становање		
Б.1.1.	Становање ниске густине у приградском подручју	12,8039	21.37
Б.2.	Турстичко-рекреативни комплекс		
Б.2.1.	Привредне делатности	1,7137	2.86
Б.2.2.	Пословно-производно-трговински комплекс	4,8861	8.16
Б.2.3.	Пословно-трговински комплекс	1,5114	2.53
Б.3.	Водене површине и водно земљиште	0.3738	0.63

Културно –историјско наслеђе

До момента корицења овог елабората нису били доступни услови надлежне установе заштите непокретних културних добара.

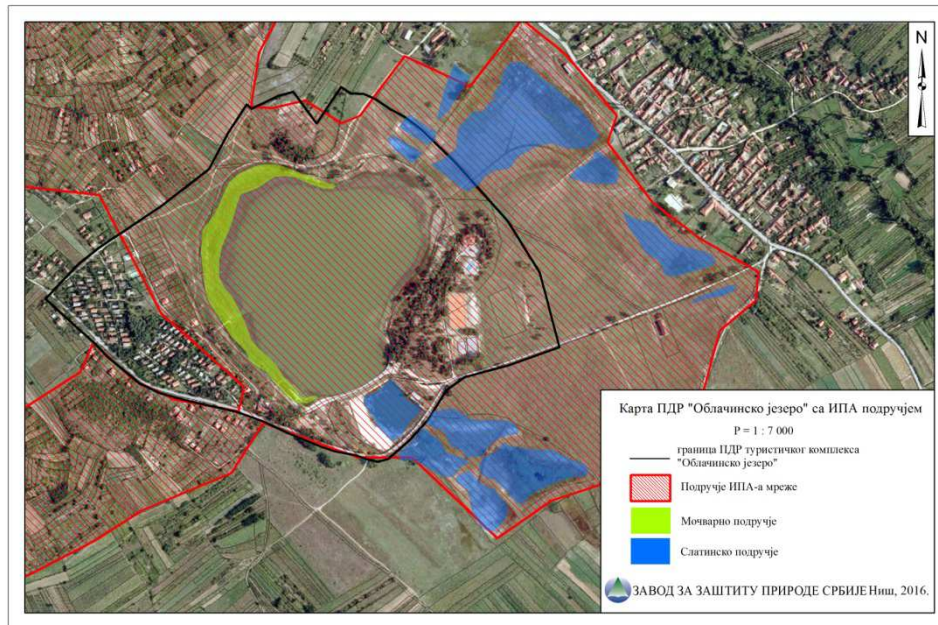
Ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да о томе обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се чува на месту и положају у коме је откривен.

На планском подручју не постоје амбијенталне целине које је потребно штитити.

Заштићена природна добра

У складу са условима Завода за заштиту природе Србије бр. 020-165/2 од 19.08.2016. године, планско подручје се не налази унутар заштићеног природног добра за које је спроведен или покренут поступак заштите, нити у простору евидентираних природних добара, међутим, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи ("Службени гласник РС", бр. 102/10) припада делу

националне еколошке мреже "Лалиначка слатина" (међународно значајно подручје за биљке) предвиђене за заштиту као Натура 2000 подручје. Границе обухвата овог подручја су приказане на графичком прилогу

Слика 10. Карта 7.: Објекти и зоне заштите.

Облачинско језеро је и станиште заштићених птица: црногрла стрнадица, велика стрнадица, шарена утва, црвеноглави сврчак, жута плиска, руси сврчак, ћубасти гњурац, бела рода, велики трстењак, белобрка чигра и др.

Сходно наведеном, планиране активности се могу реализовати уз придржавање следећих услова заштите природе:

- 1) Новопланиране објекте пројектовати на начин који ће обезбедити заштиту природних и створених вредности и релативизирање просторних и еколошких конфликта између постојећих и планираних система;
- 2) Планираним наменама површина обезбедити максимално очување свих постојећих зелених површина од даље деградације и загађивања;
- 3) Забрањују се активности које доводе до значајног узнемиравања птица у периоду размножавања (март-јул);
- 4) Забрањује се промена постојећег режима површинских и подземних вода, извођење истражних бушења и хидротехничких радова без поседовања одговарајуће документације и претходно прибављених мишљења, услова или сагласности надлежних институција;
- 5) Забрањује се нарушавање и уништавање мочварног станишта на западној обали језера;
- 6) На мочварним површинама је забрањена свака промена постојеће морфологије терена, изградња објеката саобраћајне, енергетске, комуналне и туристичке инфраструктуре, стамбених и економских објеката, викендица, преоравање и уношење алохтоних врста;
- 7) Забрањује се нарушавање и уништавање три површине под слатинама у североисточном делу планског обухвата, док се на простору четврте, највеће, која је претворена у базен за купање дозвољавају активности и инфраструктурно уређење у циљу туристичке понуде;
- 8) На слатинским површинама забрањено је: заоравање, уклањање травнатог покривача са слојем земље, свака промена морфологије терена, уношење инвазивних врста извођење хидрогеолошких истраживања и радова без решења о условима заштите природе и др;
- 9) Забрањује се испуштање отпадних вода и одлагање свих врста отпада у језеро, на земљишту и у Дулански поток;

- 10) За извођење радова који захтевају сечу површина под шумом неопходно је прибавити сагласност ЈП "Србијашуме" за дознаку стабала и издавање пропратне документације;
- 11) Приликом извођења радова ископано земљиште депоновати засебно како би се искористило за санацију терена након изведених радова;
- 12) Грађевински материјал набављати од фирми овлашћених за продају грађевинског материјала;
- 13) Током извођења радова предузети све неопходне мере којима се спречава изливање горива, мазива и других штетних и опасних материја у земљиште, површинске и подземне воде;
- 14) У случају акцидента, одмах почистити контаминирану површину, уклонити загађени слој земљишта и омогућити његово одношење на депонију;
- 15) Током извођења радова спровести систематско прикупљање и депоновање чврстог отпада који се јавља у процесу градње и боравка радника у зони градилишта;
- 16) Након завршетка извођења радова уклонити сав грађевински материјал, отпад и опрему;
- 17) Након извођења радова извршити санацију терена планирањем и затрављивањем
- 18) У складу са одредбама Закона о заштити природе ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16), уколико се наиђе на геолошка или палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену прородну вредност, налазач је дужан да у року од осам дана од проналаска о налазу обавести министарство надлежно за послове заштите животне средине и предузме мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица.

Инфраструктура

На планском подручју постоје објекти комуналне, енергетске и телекомуникационе инфраструктуре који делимично задовољавају потребе корисника.

Трасе, коридори и регулација саобраћајница -Планско подручје се налази у близини државног пута II б. реда бр. 417, са кога се искључује општински пут Облачина - Лепаја преко кога се и одвија главни колски прилаз у туристички центар и туристичко насеље и од кога се издваја пут за Биљег и Биљег - Воћар.

У обухвату спортско-рекреативног центра и оближњег викенд насеља постоје колски прилази до свих појединачних парцела, међутим стање коловоза не омогућава функционалан приступ свим објектима. Саобраћајнице у викенд насељу чине групу сабирних и приступних улица, док у делу спортско рекреативног центра имају ранг пешачких стаза и прилаза, осим приступне саобраћајнице до хотела "Језеро"и плаже која има колски каркатер. Остала улична мрежа има локални значај и служи одвијању саобраћаја у оквиру викенд насеља и до хотела "Језеро" и служи за повезивање улица нижег ранга са улицом вишег реда.

На планском подручју не постоји железничка инфраструктура.

Водоводна мрежа

Планско подручје се снабдева водом из три бунара мале издашности. Вода из бунара се директно пумпа у водоводну мрежу а вишак у резервоар капацитета 60 m³ на коти ~320 МНМ.

Постојећа количина не задовољава ни минимум потреба насеља, а ни по квалитету не задовољава критеријуме воде за пиће.

Канализациона мрежа

На планском подручју не постоји функционално јединствен канализациони систем у облику сепарационог система са две засебне и међусобно независне канализационе мреже, за употребљене и атмосферске воде.

Извршено је повезивање објеката у оближњем викенд насељу на канализациону мрежу за фекалне воде, међутим још увек није на адекватан начин решено питање њиховог даљег третмана.

Гасификација и топлификација

На планском подручју не постоје мреже и објекти гасоводне мреже.

Обезбеђење топлотне енергије се у оквиру туристичког - викенд насеља врши углавном преко индивидуалних ложишта, док је у објектима мотела путем локалних котларница.

Телекомуникациона мрежа

Планско подручје спада у подручје приступне мреже чворне телефонске централе "Биљег".

На планском подручју не постоје објекти мобилне телефоније.

Електроенергетска мрежа

Планско подручје се снабдева електричном енергијом из трафостанице 10/0,4 kV, грађевински снаге 1x630 kV, са постојећег ваздушнoг вода 10kV Обличина - Лепаја.

1.10. ОПИС СТАЊА ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СА АСПЕКТА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

На квалитет ваздуха и његово загађење утиче саобраћај, кућна ложишта, дивље депоније и разни технолошки процеси.

Саобраћај се планским подручјем обавља развијеном путном мрежом, магистралним путем, државним путевима другог реда и општинским путевима. Највећи утицај има саобраћај магистралним путем који пресеца јужни део Општине. Друмски саобраћај представља извор загађујућих материја угљен монооксида, угљен-диоксида и чађи.

Кућна ложишта у зимском периоду, због неразвијеног система даљинског грејања могу довести до значајнијег угрожавања квалитета ваздуха у насељеним местима. У зимском периоду може доћи до појаве смога као последице изражене концентрације загађујућих материја из кућних ложишта и моторних возила. Концентрација сумпора и чађи у том периоду а у зависности од метеоролошких карактеристика може угрожавати квалитет живота становништва у насељима. Ниво загађености ваздуха утврђује се праћењем концентрација сумпордиоксида, угљенмонооксида, азотових оксида, чађи, хлороводоника, флуороводоника, лебдећих честица, таложних, органских и токсичних материја.

Мерење имисија појединих полутаната врши се у складу са Законом о заштити ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 36/09 и 10/13) и Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 11/10, 75/10 и 63/13), постављене су на основу Закона о заштити животне средине. На планском подручју постоји велики број *дивљих депонија* које имају одређени утицај на квалитет ваздуха. Подручја у близини дивљих депонија угрожена су непријатним мирисима, а није ретка ни појава спаљивања отпада што доводи до нарушавања квалитета живота на том подручју. Контрола квалитета ваздуха се не врши тако да се стање може дати само као претпоставка на основу постојећих и могућих узрочника загађења.

ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СА АСПЕКТА КВАЛИТЕТА ВОДА

Водама Облачинског језера управља ЈВП "Србијаводе", ВПЦ "Морава 2". Језеро је приближно округлог облика, површине 20,70ha, са максималном дубином воде од 4,7m.

Језеро је жутозелене боје, местимично обрасло трском и напаја се подземним изворима, док се део воде допрема из оближњег Крајковачког потока подземним каналом. Део обале је насут шљунковитим слојем и користи се као плажа, на западној обали постоји још једна плажа коју користе становници викенд насеља, док је северни део у потпуности неактиван иако поседује потенцијале за активно коришћење.

На планском подручју постоји отворени базен - купалиште димензија 100x100m, највеће дубине од 3,5m, одвојен од језера бетонским насипом. Крај базена постоје и просторије са филтером за пречишћавање воде, али се оба постројења налазе ван функције.

Језеро је у девастираном стању са акумулираним наносом органског порекла, а као последица загађења и недостатка кисеоника ихтиофауна је мутирала. Квалитет воде језера не испуњава критеријуме за купање и функционисање спортско-рекреативног центра.

ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СА АСПЕКТА КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Земљиште је угрожено дивљим депонијама, отпадним водама и прекомерном употребом агрохемијских средстава. Супстанце које се налазе у тим агрохемијским средствима су јако токсичне за људе и живи свет, акумулирају се у живим организмима а у природи су јако отпорне и дуготрајне. Земљиште је јако битан ресурс на подручју плана с обзиром да се велики проценат земљишта користи за пољопривредну производњу. При неконтролисаном употреби хемикалија у производњи, пољопривреници негативно утичу на квалитет земљишта, подземних и површинских вода.

Терен у оквиру планског подручја је претежно равничарски, тако да највећи удео пољопривредних површина чине ратарске, повртарске и воћарске културе. За шире планско подручје посебно је присутна производња облачинске вишње (по којој је овај крај препознатљив), али и шљиве, јагода и малина.

Како је пољопривреда основна привредна грана на планском подручју, већи део привредних објеката је директно везан за прераду и складиштење пољопривредних производа.

У планском периоду посебна пажња биће посвећена развоју овог сектора привреде (како традиционалне, тако и органске пољопривреде) и агрокомплекса у целини (производњи и преради здраве хране - у воћарству, виноградарству, ратарству, повртарству, сточарству, пчеларству, као и активностима везаним за сакупљање и прераду лековитог и зачинског биља, итд.).

С обзиром да природни ресурси за развој пољопривреде представљају један од основних ресурса за развој привреде на планском подручју, треба предузети мере за заштиту и коришћење природних ресурса у складу са принципима одрживог привредног развоја.

ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СА АСПЕКТА КВАЛИТЕТА БУКЕ

Закон о заштити од буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10) дефинише субјекте заштите животне средине од буке; мере и услове заштите од буке у животној средини; мерење буке у животној средини; приступ информацијама о буци; надзор и друга питања од значаја за заштиту животне средине и здравља људи.

Заштита животне средине од буке обезбеђује се утврђивањем услова и предузимањем мера заштите које су део интегралног система заштите животне средине и односе се на:

- 1) просторно, урбанистичко и акустичко планирање;
- 2) звучну заштиту;
- 3) стратешку процену утицаја планова и програма, односно процену утицаја пројеката на животну средину, као и на издавање дозволе за изградњу и рад постројења, односно обављање активности;
- 4) прописивање граничних вредности индикатора буке у животној средини;
- 5) производњу, промет и употребу извора буке;
- 6) акустичко зонирање;
- 7) израду стратешких карата буке;
- 8) израду акционих планова заштите од буке у животној средини;
- 9) мерење и оцену буке у животној средини;
- 10) процену штетних ефеката буке на здравље људи;
- 11) информисање јавности о буци и њеним штетним ефектима у животној средини.

Јединица локалне самоуправе:

- 1) утврђује мере и услове заштите од буке, односно звучне заштите у плановима, програмима и пројектима, укључујући и оне на које даје сагласност у поступку стратешке процене утицаја, процене утицаја пројеката на животну средину, односно у поступку издавања интегрисане дозволе за рад постројења и активности;
- 2) врши акустичко зонирање на својој територији, одређује мере забране и ограничења у складу са овим законом;
- 3) доноси локални акциони план заштите од буке у животној средини, односно обезбеђује услове и стара се о његовом спровођењу;
- 4) обезбеђује финансирање мониторинга буке у животној средини на територији јединице локалне самоуправе;
- 5) врши надзор и контролу примене мера заштите од буке у животној средини.

Циљеви континуалног мониторинга стања буке у животној средини

Континуалним мониторингом стања нивоа буке утврђује се реално стање буке у животној средини на територији општине Меровина у смислу стварања услова да се:

1. утврде и примене мере и услови заштите од буке, односно звучне заштите на просторима са прекомерним нивоима буке;
2. изврши акустичко зонирање територије града, одређујући мере забране и ограничења коришћења појединих извора буке;
3. заштите «тихе» зоне;
4. обезбеди израда стратешких карата буке;
5. доносе локални акциони план заштите од буке у животној средини;
6. врши надзор и контрола примене мера заштите од буке у животној средини.
7. проблем буке сагледа и угради у планове при просторном уређењу нових и реконструкцији постојећих насеља и подручја у складу са стандардом (СРПС У.Ј6.205),
8. при изградњи и техничком пријему стамбених, инвестиционих и индустријских објеката, објеката мале привреде и градске инфраструктуре обезбеде и испоштују утврђени технички прописи који гарантују квалитет звучне заштите (стандарди из групе СРПС У.Ј6),
9. изврши валоризација простора за становање са аспекта утицаја фактора ризика ЕКО индикатора на услове становања.

Општина Меровина, као јединица локалне самоуправе је субјект система заштите животне средине од буке и у оквиру своје надлежности утврђене законом, обезбеђује континуалну контролу и мониторинг стања буке у животној средини.

Мониторинг буке се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора буке, физичких величина којима се описује бука у животној средини и које су везане за штетни ефекат буке. Подаци из мониторинга буке саставни су део јединственог информационог система животне средине у складу са законом којим се уређује заштита животне средине.

На постављеним мерним местима, процедура мониторинга стања нивоа буке има за циљ одређивање:

1. параметара буке (карактер буке, еквивалентни ниво буке, процентни ниво буке, временска зависност нивоа буке);
2. параметара саобраћаја (фреквенција: путничких аутомобила, лаких и тешких теретних аутомобила, аутобуса и моторцикала) и
3. параметара саобраћајница (тип и ширина саобраћајница, висина зграде поред саобраћајница).

У оквиру мерних локалитета избор мерних тачака биће вршен у складу са зонама намене простора дефинисаним Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини ("Сл. гласник Р. Србије", бр. 75/10) тако да се изабраним мерним тачкама обухвате:

- Подручја за одмор и рекреацију, велики паркови;
- Туристичка подручја, мала и сеоска насеља, кампови и школске зоне;
- Зоне дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница.

Иако нема систематског праћења нивоа и учесталости буке, као и праћења утицаја на здравље људи, евидентно је одсуство значајнијих извора који кумулативно продукују овај вид акустичног загађења је државни пута II б. реда бр. 417, са кога се искључује општински пут Облачина - Лепаја преко кога се и одвија главни колски прилаз у туристички центар и туристичко насеље и од кога се издваја пут за Биљег и Биљег – Воћар.

ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СА АСПЕКТА СТАЊА БИЉНОГ И ЖИВОТИЊСКОГ СВЕТА, СТАНИШТА И БИОДИВЕРЗИТЕТ

На планском подручју нема заштићених објеката нити објеката са статусом претходне заштите, а не постоје ни амбијенталне целине које је потребно штитити.

На планском подручју не постоје природна добра, међутим уврштено је у ИРА подручја (*Important Plants Area*), а Облачинска слатина је, као део Лалиначког слатинског подручја, издвојена као перспективна за будућа истраживања.

У складу са условима Завода за заштиту природе Србије бр. 020-165/2 од 19.08.2016. године, планско подручје се не налази унутар заштићеног природног добра за које је спроведен или покренут поступак заштите, нити у простору евидентираних природних добара, међутим, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи ("Службени гласник РС", бр. 102/10) припада делу националне еколошке мреже "Лалиначка слатина" (међународно значајно подручје за биљке) предвиђене за заштиту као Натура 2000 подручје.

Неопходно је поштовати опште мере и услове заштите природе, који проистичу из важеће законске регулативе, како би се постигло оптимално коришћење простора и ресурса, као и квалитетног живљења, уређења и заштите планског подручја.

1.11. ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ РАЗМАТРАНА У СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ

Специфично гледано разматрана питања проистичу из анализе стања чинилаца животне средине на простору садашњег комплекса туристичког комплекса Облачинско језеро, као и анализе могућих утицаја који се очекују током реализације, потом експлоатације планом предвиђених садржаја. Описана је генерална угроженост основних чинилаца животне средине, на основу расположивих података из литературе.

На простору обухваћеним Планом су разматрана следећа питања стања животне средине:

- емисија загађујућих материја у ваздух,
- ниво буке и вибрација,
- стање и квалитет подземних и површинских вода,
- очување разноликости биодиверзитета

Основно питање које је потребно разматрати у току израде процене утицаја на животну средину је везано за осетљивост планског подручја у погледу притисака на животну средину изазваних функционисањем туристичког комплекса, кроз разматрање основних, утицаја на елементе животне средине.

2. ЦИЉЕВИ И ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

У складу са законским одредбама, у овом поглављу су приказани општи и посебни циљеви и индикатори Стратешке процене.

Општи циљеви или већина њих дати су на основу планских докумената вишег реда. Посебне циљеве условљава специфичност простора, у оквиру кога се налази предметни обухват плана.

2.1. Општи циљеви стратешке процене

Општи циљеви Стратешке процене припремљени су на основу стања животне средине, стратешких питања заштите животне средине од значаја за планско подручје и циљева и захтева у области заштите животне средине релевантних секторских докумената. ***Обезбеђење урбанистичких услова за развој и изградњу: туристичког комплекса са припадајућом инфраструктуром, у складу са економским могућностима општине и уз очување животне средине.***

Основни циљ заштите животне средине на планском подручју је очување стања животне средине, у односу на постојеће стање и планирану изградњу туристичког комплекса, уз примену начела превенције и предострожности и начела одрживог развоја у будућем развоју планског подручја.

Стратешка процена као интегрални део предметног Плана подржава опште циљеве постављене плановима вишега реда:

- смањење загађености ваздуха, воде, земљишта и нивоа буке;
- ефикасна заштитита језера и заштићених природних добара;
- рационално коришћење природних ресурса, нарочито обновљивих;
- рационално и контролисано коришћење грађевинског земљишта;
- превенцију приликом планирања садржаја који би могли утицати на животну средину;
- примену законске регулативе приликом планирања и даљег спровођења и реализације плана;
- примену чистијих технологија и
- обезбеђење услова за контролисани, одрживи развој подручја Плана уз очување еколошке стабилности, спречавање ризика применом мера заштите и контроле (мониторинга) стања животне средине.

Општим циљевима је постављен оквир за даљу разраду и дефинисање посебних циљева и избор индикатора за мерење и праћење њиховог остваривања, све у циљу управљања животном средином и остваривања одрживог просторног и функционалног развоја подручја Плана.

2.2. Посебни циљеви стратешке процене

Посебни циљеви, који ће се детаљније вредновати у овој процени, проистекли су из општих циљева, а дефинисани су на основу специфичности и планираних намена планског подручја.

Посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину Плана утврђени су на основу доступних података анализе затеченог стања животне средине, доступне литературе, законске регулативе, проблема, ограничења и потенцијала подручја Плана, као и приоритета за решавање проблема у складу са општим циљевима и начелима заштите животне средине. Одговорно планирање и коришћење простора у захвату Плану представљају услов превентивне заштите и побољшања стања у простору и животној средини.

Посебни циљеви су:

- смањити емисију штетних гасова у ваздух;
- заштитити и унапредити квалитет површинских и подземних вода;
- очувати квалитет земљишта;
- повећати потрошњу електричне енергије из обновљивих извора;
- придржавати се контролисане изградње у обухвату плана и окружењу;
- повећати инвестиције за систем заштите животне средине.

2.3. Индикатори стратешке процене

На основу дефинисаних посебних циљева, врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради Стратешке процене. Индикатори су веома прикладни за мерење и оцењивање планских решења са становишта могућих штета у животној средини и за утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати. Представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за планирање. Индикатори Стратешке процене су припремљени у складу са циљевима Стратешке процене. У погледу законске регулативе у Србији је донет Правилник о националној листи индикатора заштите животне средине ("Службени гласник РС", бр. 37/11) којим се прописује национална листа индикатора заштите животне средине. Индикатори су подељени према тематским подручјима на индикаторе стања, утицаја, притисака, реакција друштва, одговора, покретачких фактора.

Табела 1. Избор индикатора у контексту постављених циљева

посебан циљ	индикатор
ВАЗДУХ	
Смањити емисију штетних гасова у ваздух	<ul style="list-style-type: none"> - број дана са прекорачењем граничних вредности емисије штетних материја; - емисија CO₂, SO₂ и NO_x, чађ и суспендоване честице; - укупна количина гасова са ефектом стаклене баште; - смањење изложености становништва.
ВОДА	
Унапредити квалитет површинских и подземних вода	<ul style="list-style-type: none"> - Serbian Water Quality Index (SWQI) - Петодневна биолошка потрошња кисеоника БПК₅, физичко-хемијски и микробиолошки параметри квалитета површинских вода; - % загађене (непречишћене) отпадне воде
ЗЕМЉИШТЕ	
Санитрати контаминацију земљишта и ерозију тла	<ul style="list-style-type: none"> - % контаминираниог земљишта
БИОДИВЕРЗИТЕТ	
Очувати биодиверзитет и природна добра и унапредити предео	<ul style="list-style-type: none"> - број и површина заштићених природних добара и предеоних целина
ОТПАД	
Унапредити систем прикупљања, третмана и одлагања отпадом	<ul style="list-style-type: none"> - % домаћинства са прикључком - % третираног отпада - % отпада који се одлаже на уређену депонију
ПОТРОШЊА ЕНЕРГИЈЕ	
Повећати потрошњу електричне енергије из обновљивих извора	<ul style="list-style-type: none"> - % потрошње енергије из обновљивих извора у укупном уделу
СУБЈЕКТИ СИСТЕМА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	
Повећање инвестиције за систем заштите животне средине	<ul style="list-style-type: none"> - издаци из буџета, накнаде, таксе, субвенције

3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

3.1. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У складу са законским одредбама, у овом поглављу је приказан начин на који је извршена процена утицаја Плана на животну средину, у складу са циљевима Стратешке процене, укључујући процену утицаја два варијантна решења на животну средину. Припремљена су стратешка решења у области заштите животне средине и планирана просторна подела планског подручја према стању животне средине.

Предметни План ће представљати оквир за развој туризма, а могућа решења по својим карактеристикама, интензитету и просторном распрострањању могу имати позитиван утицај на унапређење квалитета ваздуха, стање и квалитет подземних и површинских вода, стање и квалитет земљишта, природне, пределе вредности простора.

3.2. ПРИКАЗ АКТИВНОСТИ У ОБУХВАТУ ПЛАНА

У корелацији са циљевима Плана и циљевима Стратешке процене, као и на основу њихове слојевитости и хијерархичности, издвојена су планска решења за које је извршена стратешка процена утицаја на животну средину.

Активности у области намене простора:

- **Урбанистичка целина "I"** – Језеро са приобалним појасом захвата водно земљиште Облачинског језера и парк-плажу. У складу са концепцијом где се Облачинско језеро планира за једриличарство и спортски риболов, у оквиру ове урбанистичке целине се предвиђа изградња спортско-рекреативних и угоститељских садржаја. Северонисточно од хотела "Језеро" планирана је изградња објекта са простором за смештај једрилица у приземљу и простором намењеном спортовима у затвореном (куглање, пинг-понг, стрељаштво, стреличарство и сл.).
- **Урбанистичка целина "II"** - Комплекс отворених базена, захвата простор постојећег базена, са свлачионицама и санитарним чвором. У оквиру овог простора предвиђа се изградња постројења за пречишћавање воде како би се применом техничких мера квалитет воде могао довести на ниво који задовољава критеријуме воде за купање, базена за одрасле и децу са пратећим угоститељским објектом и других садржаја намењених рекреацији и игри деце.
- **Урбанистичка целина "III"** - Туристичко-рекреативни комплекс, обухвата постојеће објекте хотела "Језеро": ресторан, отворене базене и бунгалове за смештај посетилаца, као и спортске терене за тенис, мали фудбал (пич терен), одбојку, кошарку, рукомет и фудбал. Планом се предвиђа унапређење понуде изградњом универзалне спортске хале, затворене дворане за тенис и објекта спорског кампа уз постојеће тениске терене, као и доградња атлетске стазе и трибина за поетиоце у оквиру фудбалског терена. Планом се предвиђа и изградња додатних смештајних капацитета за туристе, школе у природи, ауто кампа, спортског кампа, објекта за смештај паса и геронтолошког центра. У оквиру хортикултурног и урбанистичког опремања ове урбанистичке целине постојећи урбани мобилијар биће употпуњен садржајима за децу и омладину (спортски терени за бадминтон, мини голф, отворени пинг понг и сл.).
- **Урбанистичка целина "IV"** – Туристичко викенд насеље, захвата простор западно од Облачинског језера на коме је изграђено викенд насеље. Планом се задржава постојећа намена, за викенд становање уз могућност проширења капацитета. Простор до језера планира се за угоститељство са могућношћу развијања еко туризма.

**Активности у области саобраћаја:
Активности у области комуналне инфраструктурних мрежа:**

Електроенергетска мрежа

Трасе електроенергетских каблова одређене су регулацијом саобраћајница и налазе се у простору тротоара.

Ширина рова за полагање каблова износи од 0,6 - 0,8 m, а дубина од 0,8 - 1,0 m.

На прелазима саобраћајница постављати минимално 4 ПВ цеви пречника 100 mm, дужине зависно од регулационе ширине саобраћајнице.

При укрштању или паралелном вођењу кабла са инфраструктурним инсталацијама предвидети одстојања и заштиту истих од кабла и обрнуто у дужини према важећим прописима, односно према условима власника инсталација:

при паралелном вођењу хоризонтално растојање енергетског кабла од ценовода водовода и канализације треба да износи најмање 0,3 m, при укрштању енергетског кабла са водоводном и канализационом мрежом кабл може бити испод или изнад цеви водовода или канализације са минималним растојањем 0,3 m, а у случају да не може да се испоштује овај услов кабл увући у заштитну цев, при паралелном вођењу са тт кабловима минимално растојање треба да износи 0,5 m, укрштање енергетских и тт каблова врши се нарастојању од 0,5 m. Угао укрштања треба да буде што ближи правом углу, али не мањи од 45 степени. Енергетски кабл се по правилу поставља испод тт кабла, укрштање гасовода са електроенергетским подземним високонапонским кабловима извешће се тако да се гасовод полаже испод електроенергетског кабла са минималним растојањем од 0,5 m од електроенергетског кабла до врха цеви гасовода, при паралелном вођењу гасовода и високонапонских или нисконапонских каблова одстојање треба да износи 0,5 m.

Прелазак електроенергетских каблова преко асфалтираних улица вршити бушењем трупа улица, са постављањем ПЕ цеви пречника 110 mm на дубини од 1,20 m од коте коловоза.

Телефонска мрежа

Трасе каблова претплатничке тт мреже одређене су регулацијом саобраћајница и налазе се у простору тротоара на око 0,5 m од ивичњака или регулационе линије зависно од постојећих инфраструктурних мрежа у саобраћајници.

На деловима где није извршена регулација саобраћајница по урбанистичкој документацији полагање каблова вршиће се у регулационој ширини саобраћајница и то на растојању 0,5 m од ограда дворишта, тј. од регулационе линије саобраћајнице, са обавезом да се исти заштите или изместа о трошку инвеститора код реализације саобраћајница по урбанистичкој документацији.

Дубина полагања каблова претплатнике тт мреже је 0,8 - 1,0 m од коте постојећег терена.

Оптички кабл се може полагати у исти ров са претплатничким кабловима. Димензије рова за полагање оптичког кабла износе 0,4 x 0,8 m.

Капацитет претплатничке телефонске мреже, тј. претплатничких каблова срачунати тако да задовољи постојеће и планиране потребе корисника и за задовољавање наведених потреба инсталираће се део капацитета претплатничке мреже као "живе" парице у постојећем делу насеља, а у резерви ће остати одређен број парица ради задовољења будућих потреба.

Ров за полагање каблова је димензија 0,4 x 0,8 m.

- На местима преласка каблова преко саобраћајница поставити полиетиленске цеви пречника 110 mm, а дужине - ширина коловоза плус 0,60 m, кроз које ће се положити кабл. Дубина полагања полиетиленских цеви износи 1,20 метара од коте терена.
- Истурене комутационе степене (MSAN) који се изводе као "outdoor" ормани постављати на бетонске темеље одговарајућих димензија (сагласно типу кабинета) у начелу површина око 6 m². Парцела истуреног комутационог степена мора да има приступ на површину јавне намене. У оквиру темеља за смештај кабинета изградити ревизионо окно димензија 80 x 80 x 90 cm, због лакшег прихвата и каблова и њиховог увођења у "outdoor" кабинет. У кабинет се смешта комутациона опрема, систем преноса, исправљач, батерије и разделник. MSAN кабинет се напаја

електричном енергијом са насељске мреже 0,4 kV на начин из услова надлежног ЕД предузећа.

- Истурене комутационе степене (**MSAN**) који се изводе као "indoor" обезбедити просторију одговарајуће површине (10 - 15 m² и висине 2,6 - 2,8 m) у оквиру објекта (стамбеног, стамбено-пословног, пословног) до које постоји приступ за "улазак" каблова и опслуживање. MSAN простор се напаја електричном енергијом са насељске мреже 0,4 kV на начин из услова надлежног ЕД предузећа.
- Мини IPAN уређаји се изводе као "outdoor" и "indoor". Активна опрема се смешта у типске ормане за унутрашњу монтажу за на зид и за спољну монтажу на АБ ПТТ стуб, на ниско бетонско постоље габарита хоризонталне пројекције не веће од 0,25m² и на зид. Уређај се повезује оптичким кабловима без металних елемената чија оптичка влакна одговарају међународној препоруци ITU-T G652.D. Овај уређај се напаја електричном енергијом са насељске мреже 0,4 kV на начин из услова надлежног ЕД предузећа. Уређај може бити са батеријама или без њих што је најчешћи случај. Од уређаја до корисника се полажу бакарни каблови (DSL каблови) који су пројектовани и израђени за примену у широкопојасним дигиталним електронским комуникационим мрежама.
- За полагање оптичких каблова у ров полагати полиетиленске цеви пречника 40 mm, које ће послужити као заштита или резерва за касније "удување" оптичког кабла.
- Изводе градити самостојећим изводно-разводним орманима и унутрашњим изводима у објектима.

Самостојећи ормани су на бетонском постољу габарита на већег од 50 x 40 cm и дубине до 0,6 m постављене на граници тротоара и стамбених парцела (на граници регулационе линије), тако да се неомета прилаз објектима.

- Код пројектовања и изградње приступне (претплатничке) телефонске мреже морају се поштовати следећи услови :
 - при паралелном вођењу телефонских и енергетских каблова минимално растојање је 0,3 m за водове 1 kV, односно 0,5 m за водове 10 и 35 kV. Код укрштања, електроенергетски кабл се полаже испод телефонског каблса минималним растојањем од 0,5 метра. Најмањи угао укрштања телефонског и електроенергетског кабла износи 45⁰, при паралелном полагању телефонских каблова са водоводном и канализационом мрежом минимално хоризонтално растојање је 1,0 метар. Код укрштања телефонских каблова са водоводном и канализационом мрежом, телефонски кабл се полаже изнад водоводне и канализационе мреже са минималним растојањем од 0,2 m од темена водоводне или канализационе цеви, с тим што се телефонски кабл полаже у заштитну цев постављену управно на трасу водовода или канализације у дужини најмање од по 1,0 метар лево и десно од цеви, прелазак телефонских каблова преко асфалтираних улица вршити бушењем трупа улица, са постављањем ПЕ цеви пречника 110 mm на дубини од 1,2 m од коте коловоза.
- Наведени телекомуникациони објекти спадају у објекте за које се не издаје грађевинска дозвола (члан. 145. Закона о планирању и изградњи) већ се радови врше на основу решења којим се одобрава извођење радова, то је могуће издавање решења за истурене комутационе степене (**MSAN**) и мини IPAN уређаје као и за деонице каблова који нису дати на графичком прилогу ако инвеститор обезбеди документацију предвиђену чланом 145. закона.

Све инфраструктурне мреже налазиће се у регулационом појасу саобраћајница са распоредом који је дефинисан планом сваке инфраструктурне мреже. Промена положаја инфраструктурних мрежа у регулационом профилу саобраћајнице се дозвољава у случајевима када је то неопходно због ситуације на терену, а не сматра се изменом Плана, уз поштовање важећих техничких услова о дозвољеним растојањима код паралелног полагања и укрштања инфраструктурних водова. Дозвољено је вршити реконструкцију и санацију постојећих инфраструктурних инсталација истим или већим пречницима (капацитетима), у зависности од потреба, али по постојећим трасама.

Могуће је полагање инфраструктурних мрежа кроз земљиште осталих намена због услова прикључења објеката, а уз сагласност власника (корисника) земљишта о праву службености пролаза.

Канализање

Планирано одвођење употребљених вода, на подручју Плана, одвијаће се слободним отицањем планираним колекторским системом. Положај планиране канализационе мреже за употребљене воде је у коловозној траци са стране супротне положају водоводне мреже. По потреби, а у складу са конфигурацијом терена, дозвољено је и препумпавање употребљених вода. Све употребљене воде са планског подручја одводиће се до планираног постројења за пречишћавање отпадних вода у јужном делу захвата, сем крајње северног подручја, планираног герентолошког центра, чије ће се воде третирати на сопственом малом блок постројењу пре упуштања истих у акумулацију. Изградњу канализационе мреже за употребљене воде ускладити са изградњом планираних саобраћајница односно реконструкцијом постојећих, као и са изградњом канализационе мреже за атмосферске воде.

У захвату Плана не постоји изграђена канализациона мрежа за одвођење атмосферских вода. Одвођење атмосферских вода на подручју планске разраде врши се површински отицањем по терену.

Реализацију поменуте канализације за употребљене воде мора пратити изградња канализационе мреже за атмосферске воде дуж свих саобраћајница, како би се остварио услов растерећења планираног ППОВ. Прикупљена атмосферска вода ће се канализационим системом водити до најближег реципијента, у овом случају до саме акумулације. Положај планиране атмосферске канализационе мреже је у осовини коловоза. Изградњу канализационе мреже за атмосферске воде ускладити са изградњом планираних саобраћајница односно реконструкцијом постојећих, као и са изградњом канализационе мреже за употребљене воде.

ППОВ

Као приоритет треба издвојити и изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) на најнизводнијој локацији планске целине, на крајњем југу планског подручја, чиме би се остварила могућност уредног пречишћавања отпадних вода са територије Плана. Сама локација планираног ППОВ ће се разрадити Урбанистичким пројектом.

До изградње канализационе мреже за употребљене воде дозвољава се изградња водонепропусних септичких јама са организованим пражњењем. Након реализације целокупног система обавезно је прикључење свих објеката на канализацију и затварање свих водопропусних септичких јама у циљу спречавања даљег загађивања подземних вода и очувања категорије површинских вода.

АКУМУЛАЦИЈА

Допуна воде у акумулацији раније је вршена од бетонског водозахвата који се налази непосредно низводно од моста на Крајковачкој реци, ван захвата планске разраде, на путу за село Кованлук. Од водозахвата вода из Крајковачке реке се доводила до акумулације делимично зацељеном вадом. Тренутно се допуна воде у језеру врши из плитког бунара на десној обали Крајковачке реке, ван захвата планске разраде, у насељу Облачина. Из бунара вода се препумпава у акумулацију цевоводом који је постављен у труп насипа раније изграђеног рибњака. На самом дну акумулације постоје бар три позната извора воде који такође прехрањују водом само језеро. На самом југу планског подручја постоји евакуациони орган у виду одводног канала који служи за одвођење вишка воде из језера. Сам одводни канал је запуштен и руиниран те је потребна његова санација.

Апсолутни приоритет представља прехрањивање акумулације водом, њено чишћење и ревитализација. Проблем допуне водом Облачинског језера је одавно препознат, и представља озбиљну претњу egzистенције акумулације, што захтева израду студије са освртом на примену адекватних техничких решења.

Водоснабдевање

Корисници у планском обухвату тренутно немају могућност водоснабдевања санитарно исправном водом. Хидрогеолошки склоп терена у окружењу је такав да у непосредној близини нема природних извора или подесно лоцирана издан подземне воде па сва насеља у окружењу немају адекватно решено водоснабдевање.

Водовод за викенд насеље изграђен је 1970.год, некада са водозахватом у језеру (који је срушен) и постројењем за пречишћавање воде на брду Чукарице, југозападно од викенд

насеља, са пешчаним филтрима, базеном за хлорисање и армирано-бетонским резервоаром запремине око 90m³ на коти 320m. Сви објекти постројења су руинирани и нису у функцији.

Касније су изграђена три плитка бунара за снабдевање викенд насеља техничком водом, непосредно уз језеро али су мале издашности. Бунари су опремљени пумпама са директним препумпавањем у резервоар. Систем је технички неисправан и представља ризик за загађење воде. За потребе постојећег хотела "Језеро" изграђена су два бунара поред језера. Један бунар је поред старог улива ваде а други на источној страни језера поред бунгалова. Ниједан од бунара нема обележену и ограђену зону непосредне санитарне заштите.

ППРС и "РПП за подручје Нишавског, Топличког и Пиротског управног округа" водоснабдевање овог простора предвиђено је из Топличког регионалног система односно акумулације Селова.

С обзиром да је брана Крајковац са водозахватом изграђена и у функцији је а започета је изградња постројења за пречишћавање воде, водоснабдевање насеља низводно од акумулације као и туристичког комплекса планира се из акумулације Крајковац до завршетка система Селова.

Брана на Крајковачкој реци која формира акумулацију Крајковац изграђена је у периоду 1980-1983. као акумулација за снабдевање водом за пиће насеља Мерошина и смањење поплавног таласа. Примарна намена акумулације још увек није реализована иако је 1996.год. издато Решење о издавању водопривредних услова Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, сектор водопривреде, у поступку припреме и израде инвестиционо-техничке документације Главног пројекта прелазног решења за интеркомунални водовод насеља СО Мерошина са захватом воде из акумулације Крајковац. По овим условима урађена је техничка документација и започета је изградња постројења за водоснабдевање непосредно низводно од бране, на левој обали, као прелазног решења, до завршетка система Селова, али су урађени само делимично бетонски радови. Завршетак радова на овом систему представља приоритет како би се омогућило водоснабдевање корисника санитарно исправном водом на планском подручју и привођење простора планираној намени.

Доводни цевовод са Крајковачке акумулације као и разводна мрежа у комплексу планирани су у коловозу планираних саобраћајница. Водоводна мрежа је прстенастог типа. Изградњу водоводне мреже ускладити са изградњом планираних саобраћајница односно реконструкцијом постојећих. Положај мреже обично је у коловозу на хоризонталном одстојању од 0,5÷1,0m у односу на ивицу коловоза. Минимална дебљина надслоја земље изнад горње ивице цеви не сме бити мања од 1,0m.

Гасоводна и топоводна мрежа

На подручју обухвата плана нема изграђене гасоводне мреже за снабдевање корисника природним гасом. У обухвату Плана нема изграђених топоводних мрежа и објеката у функцији топлификације.

Снабдевање објеката топлотном енергијом обезбеђиваће се у две фазе. У првој фази предвиђена је изградња топоводне мреже. Котларница се планира унутар објекта мотела "Језеро".

Котларницу пројектовати тако да је у перспективи могућа конверзија којом би се омогућило, уградњом котла на гас, да се као примарни енергент користи природни гас када се за то створе услови - након гасификације предметног подручја. Из термичке подстанице топлотна енергија се преноси топоводима од предизолованих цеви којим се повезују термичке подстанице у осталим објектима.

Планирано је повезивање на топовод и грејање дворане за тенис и мултифункционалне дворанекоје су у непосредној близини мотела "Језеро", као и три групације бунгалова и Геронтолошки центар у перспективи. Објекти на другим локацијама у обухвату планатоплотном енергијом ће се снабдевати индивидуално.

У другој фази планира се гасификација предметног подручја. За развој гасификације неопходна је изградња другог крака магистралног гасовода МГ-11 ка Блацу, Куршумлији и Косову. Након изградње ГРЧ "Житорађа" и гасовода до ГМРС "Мерошина", створиће се услови за изградњу дистрибутивног гасоводног система у обухвату плана.

Планира се изградња дистрибутивних гасоводних мрежа ниског притиска за снабдевање потрошача природним гасом. Дистрибутивна гасоводна мрежа ће се прикључити на мерно-регулациону станицу која се налази ван захвата плана.

Како дистрибутивна гасоводна мрежа ниског притиска, уколико се налази или планира у оквиру регулације улица, спада у објекте за које се не издаје грађевинска дозвола већ се радови врше на основу решења којим се одобрава извођење радова, могуће је издавање решења и за деоницу која није дата на графичком прилогу уколико за то буде било потребе, под условом да инвеститор обезбеди документацију предвиђену Законом о планирању и изградњи.

Сви прикључци објеката на дистрибутивну мрежу ниског притиска спадају у објекте за које се не издаје грађевинска дозвола, и решаваће се у складу са Законом о планирању и изградњи.

Заштитна зона за секундарну (дистрибутивну) гасоводну мрежу ниског притиска је 1m са обе стране. У овој зони је забрањена изградња објеката супраструктуре. Дозвољена је изградња саобраћајница и инфраструктурних мрежа у заштитној зони дистрибутивне гасоводне мреже уз сагласност власника (оператера) гасоводне мреже.

У случају потребе, трасу гасовода у оквиру и ван јавних површина утврђених овим Планом могуће је утврдити и изградом Плана детаљне регулације.

Активности у области животне средине:

Пејзажно уређење-

Зеленило у оквиру обухвата Плана планирано је као парковска површина око језера, акумулације, како бу се створиле погодности и услови за одмор. Постојећи шумарак у источном делу парка задржати, а зелене површине у оквиру Геронтолошког центра и Дечијег одмаралишта уредити са пространим ливадама на којима доминирају солитерна стабла лишћарских врста са широком крошњом, која ће знатно утицати на свежину ваздуха.

Коридоре планираних саобраћајница пејзажно уредити формирањем зелених трака дрворедом, у складу са просторним могућностима. Могуће је формирање зелених травнатих површина без или са местимично заступљеним садницама лишћара и четинара. У зонама централних садржаја (угоститељских, туристичких и комерцијалних садржаја) формирати травнате површине са дендролошки вредним жбунастим врстама и високим лишћарима.

Користити аутохтоне врсте које припадају шумама оморице, јове, букве, јавора, смрче .

У зависности од ширине и садржаја, планирани су двострани и једнострани дрвореди низови дуж ивица комплекса базена и спортских терена. Неопходно је да дрвореди имају континуитет, како би у потпуности могли да заштите посетиоце од јаког сунца, као и да праве звучну и визуелну баријеру у односу на друге садржаје.

Мере енергетске ефикасности изградње

Сви планирани објекти морају да задовољавају све прописе везане за енергетску ефикасност објеката. (Правилник о енергетској ефикасности зграда ("Службени гласник РС", бр. 61/11)).

Овим правилником ближе се прописују енергетска својства и начин израчунавања топлотних својстава објеката високоградње, као и енергетски захтеви за нове и постојеће објекте.

Утврђивање испуњености услова енергетске ефикасности зграде врши се изградом елабората ЕЕ, који је саставни део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање грађевинске дозволе или уз захтев за издавање решења којим се одобрава извођење радова на адаптацији или санацији објекта, као и енергетској санацији.

Правилник се примењује на:

- изградњу нових зграда;
- реконструкцију, доградњу, обнову, адаптацију, санацију и енергетску санацију постојећих зграда;
- реконструкцију, адаптацију, санацију, обнову и ревитализацију културних добара и зграда у њиховој заштићеној околини са јасно одређеним границама катастарских парцела и културних добара, уписаних у Листу светске културне баштине и објеката у заштићеним подручјима, у складу са актом о заштити културних добара и са условима органа, односно организације надлежне за послове заштите културних добара;
- зграде или делове зграда које чине техничко-технолошку или функционалну целину.

Одредбе овог правилника не примењују се на:

- зграде за које се не издаје грађевинска дозвола;
- зграде које се граде на основу привремене грађевинске дозволе, као и зграде које се граде на основу грађевинске дозволе за припремне радове;
- радионице, производне хале, индустријске зграде које се не греју и не климатизују;
- зграде које се повремено користе током зимске и летње сезоне (мање од 25% времена трајања зимске односно летње сезоне).

Енергетска својства и начини израчунавања топлотних својстава утврђују се за стамбене зграде са једним станом; стамбене зграде са два или више станова; управне и пословне зграде; зграде намењене образовању и култури; зграде намењене здравству и социјалној заштити; зграде намењене туризму и угоститељству; зграде намењене спорту и рекреацији; зграде намењене трговини и услужним делатностима; зграде мешовите намене; зграде за друге намене које користе енергију.

Енергетска ефикасност зграде је остварена ако су обезбеђени минимални услови комфора садржани у Правилнику, а при томе потрошња енергије за грејање, хлађење, припрему топле санитарне воде, вентилацију и осветљење зграде не прелази дозвољене максималне вредности по m² садржане у Правилнику.

Мере енергетске ефикасности градње за планиране објекте

Приликом пројектовања објекта неопходно је обратити пажњу на оријентацију и функционални концепт зграде у циљу коришћења природе и природних ресурса предметне локације, пре свега енергије сунца, ветра и околног зеленила.

Приликом пројектовања предвидети облик зграде којим се може обезбедити што је могуће енергетски ефикаснији однос површине и запремине омотача зграде у односу на климатске факторе и намену зграде. Потребно је обезбедити максимално коришћење природног осветљења, као и коришћење пасивних добитака топлотне енергије зими односно заштите од прегревања у току лета адекватним засенчењем.

У зависности од намене објекта, предвидети одговарајућу термичку масу за постизање топлотног комфора у зимском и летњем периоду - повећати термичку инерцију објекта. Потребно је применити висок квалитет (у складу са постојећим стандардима и прописима) топлотне изолације целокупног термичког омотача.

Структуру и омотач објекта предвидети тако да се омогући максимално коришћење пасивних и активних соларних система.

Техничке просторије (резервоар и пумпно постројење) које се користе у случају коришћења падавина као и подземних и отпадних вода за потребе заливања, спољашњу употребу или за потребе грејања и хлађења зграда, уколико су укупане не урачунавају се у индекс заузетости парцеле.

Мере за постизање енергетске ефикасности постојећих зграда:

Приликом реконструкције чији је циљ постизање енергетске ефикасности постојећих зграда дозвољено је накнадно извођење спољне топлотне изолације зидова уколико се врши у складу са законом, при чему треба водити рачуна о очувању функционалне и обликовне целовитости зграде.

Уколико се зид који се санира налази на регулационој линији, дозвољава се да дебљина накнадне термоизолације са свим завршним слојевима буде унутар јавног простора (уколико за то постоје техничке могућности и не крше се одредбе других прописа), а када је зид који се санира на граници са суседном парцелом дозвољено је постављање накнадне спољне изолације дебљине до 15 cm уз сагласност тог суседа.

Дозвољено је накнадно формирање стакленика (уколико за то постоје техничке могућности и не крше одредбе важећих закона) ако се елаборатом докаже побољшање енергетске ефикасности зграде.

3.3. ПРИКАЗ ПРОЦЕНЕ МОГУЋИХ УТИЦАЈА

3.3.1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА У ТОКУ ИЗВОЂЕЊА РАДОВА

Процена планираних активности у односу на чиниоце:

Ваздух

Одређене активности предвиђене Планом су усмерене у контексту заштите и унапређења квалитета ваздуха, а односе се на:

- израду локалног регистра извора загађивања ваздуха и успостављање мониторинга квалитета ваздуха,
- унапређење комуналне инфраструктуре у насељима,
- реконструкцију и модернизацију саобраћајне мреже,
- формирање заштитног зеленила у виду пољозаштитних и ветрозаштитних појасева, посебно на правцима доминантних ветрова,
- повећање насељског зеленила, посебно категорије заштитног зеленила дуж саобраћајница и на деградираним површинама,
- адекватно одлагање комуналног отпада у складу са Стратегијом управљања отпадом и другим законским и подзаконским актима из ове области.

Вода

У погледу утицаја саобраћајне инфраструктуре на воду као природни ресурс, можемо закључити да су ови утицаји релативно мали, како на квалитет површинских тако и подземних вода. Током транспорта се јављају мале количине течности које би својим изливањем угрозиле квалитет вода. Локални утицаји на воде могу имати само акцидентне ситуације, у случају аутоцистерни које превозе опасне материје које својим изливањем (расипањем) изазивају загађење земљишта и вода (мањег обима).

Настанак ових акцидентних ситуација је повременог карактера, без потребе предузимања претходних мера заштите, јер су и локације случајне. На местима где су статистички утврђене могуће локације акцидената, могу се предузети мере које ће ублажити или минимизирати могуће настајање акцидентних ситуација (постављање ограда, зеленила).

Вода и водотоци као добра од општег интереса за задовољење општих и појединачних интереса под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама и Елаборат о зонама санитарне заштите.

Земљиште

Сагледавањем свих планских мера и активности у погледу утицаја на земљиште као природни ресурс, установљено је да Планом предвиђене пољопривредне активности повољно утичу на очување структуре земљишног покривача на територији општине Мерошина.

Контролисана употреба агро-хемијских мера ће се вршити континуирано, у оквиру пољопривредне производње.

Интензивирањем сточарске производње створиће се услови за већи степен коришћења стајског ђубрива чиме ће се повећавати приноси у биљној производњи, а квалитет земљишта се неће нарушавати.

Евидентан потенцијално негативан утицај саобраћајне инфраструктуре на земљиште, као природни ресурс, појављује се у току зиме, услед одржавања путева посипањем сољу и осталим материјама, који се користе у наведеном контексту. Да би ове негативне утицаје минимизирали и довели на ниво прихватљивости, могуће је уместо соли користити друге материјале (камена ситнеж, ризла, биоразградиви материјали и сл.), који су нешто скупљи, али постижу исти ефекат и знатно умањују ризик од контаминације земљишта у непосредној близини путева.

Природна добра, флора, фауна и биодиверзитет

Све наведене активности предвиђене Планом су усмерене на заштиту, коришћење и развој простора заштићених природних вредности. На простору заштићених природних добара и подручјима значајних за заштиту, активностима се дају могућности усклађивања развоја предметног простора у складу са основним принципима заштите животне средине.

Приликом трасирања термоенергетске инфраструктуре максимално ће се водити рачуна о очувању и заштити постојеће флоре и фауне. Након изградње објеката термоенергетске

инфраструктуре и рекултивације терена, ситуација ће се после извесног времена (највише годину дана) вратити у првобитно стање.

Грађевинско подручје

Планом су предвиђене мере заштите предметног простора, које ће обезбедити очување архитектонског наслеђа. Концепција просторне организације, опремања и уређења насеља, заснована је на:

- Прилагођавању просторне организације насеља специфичним природним одликама;
- Обезбеђењу услова за очување и развој естетских и амбијенталних вредности насеља, очување историјског и стварање властитог просторног идентитета (у органској спрези са природним окружењем);
- Креирању флексибилних просторних решења која ће омогућити примену предложених правила за уређење и услова за изградњу;
- Усклађивању просторног развоја насеља са развојем његовог становништва и планираних активности, а у функцији побољшања услова живота и заштите природних ресурса.

Приликом трасирања и изградње инфраструктуре, морају се поштовати одговарајући правилници и технички нормативи, чиме се заштићује и архитектонско наслеђе.

3.4. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

Процена утицаја варијантних решења на циљеве Стратешке процене урађена је како би се омогућило поређење припремљених варијантних решења и указало на повољније са становишта заштите животне средине. Општа процена утицаја и поређење варијантних решења на животну средину према областима Стратешке процене (синтезни приказ), дати су у следећој табели.

Табела 2. Општа процена утицаја варијантних решења на животну средину (синтезни приказ)

Област Стратешке процене	Варијантно решење 1 (статус кво)	Варијантно решење 2 (План генералне регулације)
Економски развој и запосленост	-	++
Очувати квалитет ваздуха	-	М
Очувати и унапредити квалитет површинских и подземних вода	?	++
Смањити загађеност земљишта	-	+
Очување биодиверзитета, унапређења предела и унапређење ефикасности заштите на принципима одрживости и укључивањем у туристичку понуду	-+	М
Унапредити систем евакуације отпада	-	+
Заштита природних ресурса и коришћење обновљивих извора енергије	-	+

Врсте утицаја: ++ веома позитиван; + позитиван; -- веома негативан; - негативан; ? непознат; М – зависи од мера заштите

Претходно је наведено да су у процесу Стратешке процене анализирана два супротна сценарија развоја Туристичког комплекса у оквиру процене варијантних решења. Деатљнијим поређењем варијанти (Варијанта 1—уколико не дође до реализације/спровођења плана и Варијанта 2 – уколико дође до спровођења/реализације плана) омогућава се поређење анализираних интегралних варијантних решења, и која је табеларно приказана у наставку. Процена утицаја варијантних решења на циљеве Стратешке процене уређена је како би се омогућило поређење анализираних варијантних решења, а указало на повољније варијантно решење са становишта заштите животне средине и друштвеног бољитка. Поређење варијантних решења извршена је у наредној табели.

Табела 3. Аналитички приказ процене утицаја варијантних решења према укупним утицајима

Циљ стратешке процене	Варијантно решење бр.1. (план се не реализује – спонтани развој)	Варијантно решење бр.2. (план се реализује)
Смањење степена незапослености	- / 0	+ /
Унапређење економског развоја	- / 0	+ / М
Очување квалитета ваздуха	- / 0	+ / М
Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	- / 0	+
Очување квалитета земљишта	-	+ / М
Очување биодиверзитета, станишта и предела	-	М
Ефикасно управљање отпадом	-	+
Заштита природних ресурса и коришћење обновљивих извора енергије	-	+

Врсте утицаја: + укупно позитиван тренд (унапређење животне средине); - укупно негативни тренд (деградација животне средине); 0-без значајних промена, М - уз мере заштите /компензације, могућ позитиван тренд.

Варијантно решење 2 које се односи на усвајање и доследно спровођење плана уз примену других секторских планова и програма, као и позитивне законске регулативе, далеко је повољније са становишта посебних циљева Стратешке процене. Прво, ово варијантно решење је значајније повољније са становишта заштите животне средине првенствено: о заустављање деградације животне средине (ваздух, вода, земљиште и др.) одређивањем стања, приоритета заштите и услова одрживог коришћења ресурса; Постизање рационалне организације, уређења и заштите простора (повећан проценат зелених површина); Обезбеђивање квалитетне животне средине - заштита вода уз примену интегралног приступа у управљању и коришћењу водних ресурса, потпуна заштита квалитета подземних вода и стриктна заштита зона које су законом резервисана изворишта водоснабдевања, заштита земљишта уз интегрални однос у планирању и управљању земљишним ресурсима, заштита и очување квалитета ваздуха; предузимање адекватних превентивних мера уз успостављање система контроле свих облика загађивања (нарочито дивље депоније); интегрални и континуирани систем мониторинга животне и природне средине у општини; успостављање система за институционално управљање животном средином, унапређење информисања јавности. Реализацијом Плана ствара се могућност за отварање нових радних места, побољшање економских прилика, односно добијање еколошки здравије средине.

Нереализовање плана је варијантно решење са могућим негативним последицама у односу на циљеве стратешке процене и губитак могућности ефикасног деловања у заштите животне средине. Стратешком проценом утицаја и планом предложен је одржив развој подручја уз очување постојећих потенцијала, природних вредности и ресурса као и решења заспречавање конфликта у простору и разрешење постојећих просторних еколошких проблема. Као неопходно се намеће доношење плана и примену интегралних мера заштите.

3.4.1. Варијантна решења

У оквиру стратешке процене припремљена су два варијантна решења. Прво варијантно решење се односи на не реализовање Плана - сценарио нултог развоја, а друго представља решења Плана.

Варијантно решење 1: не реализовање Плана - сценарио нултог развоја

Нереализовањем Плана стање би се погоршало и то на следећи начин:

У области *система зелених површина и шумарака*:

- уношење страних биљних и животињских врста;
- промена изгледа предела;
- пренамена зелених површина под бесправном градњом који се драстично рефлектовао, и даље одражава на простор, и могућност реализације планске документације, а све под плаштом привремених промена, где се трајно губе површине планиране за озелењавање;
- непостојање катастра постојећих зелених површина;
- непостојање информационог система о зеленим површинама.

У области *викенд насеља*:

- наставак негативних демографских процеса и смањење пољопривредне производње;
- наставак неуравнотеженог развоја са неуједначеним притисцима на животну средину;
- нефункционална мрежа насеља;
- немогућност побољшања квалитета живота.

У области *привреде*:

- даље ширење зона негативних утицаја од индустријских објеката;
- у недовољној мери развијене активности које су комплементарне заштити животне средине (рационална пољопривредна производња, развој туризма, итд);
- енергетска неефикасност, нерационална потрошња воде, бахато коришћење ресурса;
- непланско ширење постојећих, и неадекватно формирање нових привредних зона без одговарајуће инфраструктурне опремљености.

У области *инфраструктурних система*:

- даље угрожавање изворишта водоснабдевања, неадекватном канализационом мрежом и испуштањем непречишћених отпадних комуналних и индустријских вода у рецетијенте без предходног третмана;
- неодговарајућа саобраћајна матрица, као предуслов унапређења квалитета живота;
- неадекватна заштита од поплава и повећан притисак на животну средину.

У области *управљања отпадом*:

- даљи штетни утицаји од дивљих и неуређених депонија;
- неадекватно депоновање комуналног, индустријског и пољопривредног отпада.

У области *мониторинга и инвестирања* у заштиту животне средине:

- недовољна материјална средства уложена у програме заштите животне средине;
- недовољан број запослених на заштити животне средине;
- неразвијен систем мониторинга.

Варијантно решење 2: реализовање Плана

У области *система зелених површина и шумарака*:

- подизање заштитних шумских појасева дуж заштитних зона око језера, дуж саобраћајнице;

- повећање површина под зеленилом, формирањем нових високих засада и линиског зеленила дуж саобраћајница, речног корита и места за контролисана излетишта.

У области **викенд насеља:**

- унапређење квалитета живота у викенд насељима, опремањем комуналном и саобраћајном инфраструктуром и јавним службама;
- унапређење рада здравствених и образовних служби;
- унапређење квалитета живота (становање, инфраструктура, услуге, туризам, спортски риболов).

У области **заштите природних добара:**

- Заштита природног добра "Лалиначка слатина".

У области **привреде:**

- формирање привредних зона - приоритет се даје подручјима које користе компаративне предности подручја,
- заштита животне средине и висок степен искоришћености простора;
- формирање простора са различитим видовима туризма у складу са зонама заштите водозахвата.

У области **инфраструктурних система:**

- развој канализације по сепарационом систему са ППОВ;
- предтретман отпадних вода из привреде пре упуштања у градску канализацију;
- заштита акумулације у односу на окружење;
- постизање енергетске ефикасности;
- одржавање, унапређење и поузданост у раду постојеће електроенергетске мреже;
- афирмисање у коришћењу алтернативних и обновљивих извора енергије;
- изградња/формирање терминала за рециклажу;
- санација постојећих сметлишта и дивљих депонија.

У области **заштите животне средине:**

- заштита ваздуха, земљишта, површинских и подземних вода;
- заштита од буке и вибрација;
- заштита флоре и фауне и унапређење биодиверзитета и геофонда;
- заштита природних добара;
- веће улагање у програме заштите животне средине.

3.4.2. Резултати консултација

У току израде стратешке процене вршене су консултације са надлежним општинским службама, јавним предузећима и заинтересованим органима и организацијама.

3.4.3. Процена утицаја планских решења на животну средину

За потребе процене утицаја Плана на животну средину изабрана су планска решења приказана у следећој табели.

Табела 4. Планска решења за која се врши процена утицаја

Област	Планско решење
НАМЕНА ПОВРШИНА	1. Урбанистичка целина "I" 2. Урбанистичка целина "II" 3. Урбанистичка целина "III" 4. Урбанистичка целина "IV"
САОБРАЋАЈУ	5. Саобраћајна мрежа 6. Саобраћајно-манипулативне површине 7. Тротоари и пешачки саобраћај 8. Стационарни саобраћај

КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА	9.Електроенергетска инфраструктура 11.Телекомуникациона инфраструктура 12.Гасификација и топлификација 13.Водоводна инфраструктура 14.Канализациона инфраструктура 15.Акумулација
ЖИВОТНА СРЕДИНА	16.Парковске површине 17.Енергетска ефикасност

Према критеријумима из Прилога I Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину у обзир су узете следеће карактеристике утицаја:

- Врста утицаја
- Вероватноћа да се утицај појави
- Трајање утицаја (временска димензија),
- Учесталост утицаја
- Просторна димензија утицаја.

Наведене карактеристике утицаја су вредноване према следећој табели.

Табела 5. Вредновање карактеристика утицаја

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија утицаја
+ Позитиван ++ Веома позитиван - Негативан -- Веома негативан 0 Неутралан М зависи од мера заштите	мало вероватан средње вероватан веома вероватан	краткорочан средњорочан дугорочан	повремен средње учестао сталан	Л локални (део Општине) О општински Г градски Р регионални Н национални МЕ међународни

У складу са Планом детаљне регулације и карактеристикама планског подручја одређене су карактеристике које одређују значајан утицај и то:

- Средње и веома вероватан утицај
- Средњорочан и дугорочан утицај
- Средње учестао и сталан утицај
- Локални, Општински и регионални ниво утицаја.

За свако планско решење вршено је одређивање и евалуација утицаја. Бојом су приказани позитивни (зелена), негативни (црвена), неутрални (бела) и утицаји који зависе од примене мера заштите (жута) а интензитетом боје значај утицаја, према броју карактеристика које су дефинисане као значајне (постојање једне или две, три и четири карактеристике).

врста утицаја	значај утицаја		
	једна или две карактеристике	три карактеристике	четири карактеристике
Позитиван			
Негативан			
Неутралан			
Зависи од мера заштите			

Табела 6. Збирна матрица утицаја Плана детаљне регулације на животну средину

Планско решење/циљ стратешке процене	1. Смањење степена незапослености	2. Унапређење економског развоја	3. Очување квалитета ваздуха	4. Очување квалитета вода и уступавање интегралног управљања водама	5. Очување квалитета земљишта	6. Очување биодиверзитета, станишта и предела	7. Ефикасно управљање отпадом	8. Заштита природних ресурса и коришћење обновљивих извора енергије
Активности и приоритетни развојни НАМЕНИ ПРОСТОРА								
1. Урбанистичка целина "I"								
2. Урбанистичка целина "II"								
3. Урбанистичка целина "III"								
4. Урбанистичка целина "IV"								
Активности и приоритетни развојни програми у САОБРАЋАЈУ								
5. Саобраћајна мрежа								
6. Саобраћајно-манипулативне површине								
7. Тротоари и пешачки саобраћај								
8. Стационарни саобраћај								
Активности на уређивању КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ								
9. Електроенергетска инфраструктура								
11. Телекомуникациона инфраструктура								
12. Гасификација и топлификација								
13. Водоводна инфраструктура								
14. Канализациона инфраструктура								
15. Акумулација								
Активности и развојни програми у области ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ								
16. Парковске површине								
17. Енергетска ефикасност								

Извесно је да реализација планских решења има велики број позитивних утицаја на квалитет животне средине и реализацију циљева одрживог развоја, али реализација Плана са собом неминовно носи могућност одређених негативних ефеката на квалитет животне средине.

Задатак процене утицаја је да на основу анализираних могућих утицаја предметног плана на животну средину дефинише адекватне мере заштите чијим спровођењем ће се обезбедити да се идентификовани негативни ефекти Плана задрже у оквирима који не оптерећују капацитет простора. У том циљу су у наставку дефинисане мере за спречавање, смањење и отклањање штетног утицаја на животну средину.

3.5. МЕРЕ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Заштита животне средине на подручју Плана заснована је на концепту одрживог развоја, усклађивању коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности (установљени режими и мере заштите) и са потребама економског развоја, полазећи од начела превенције и спречавања загађивања животне средине и начела интегралности. То значи обавезно укључивање услова заштите животне средине у све планове, односно програме, као и све предвиђене активности и садржаје на подручју.

Систем заштите животне средине чине мере, услови и инструменти за:

- одрживо управљање, очување природне равнотеже, целовитости, разноврсности и квалитета природних вредности и услова за опстанак свих живих бића;
- спречавање, контролу, смањивање и санацију свих облика загађивања животне средине.

Применом мера заштите животне средине, ефекти негативних тенденција идентификованих у простору кориговаће се у правцу побољшања квалитета појединих елемената животне средине, а применом свих расположивих инструмената спречиће се њихово ширење ван утврђеног планског оквира.

Поред процене утицаја планских решења на животну средину и сагледавања могућих значајних негативних утицаја, циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја предметног плана је и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире (границе) дефинисане законском регулативом, а водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Концепција заштите животне средине у обухвату Плана детаљне регулације заснива се на усклађивању потреба развоја и очувања, односно заштите ресурса и природних вредности на одржив начин, тако да се садашњим и наредним генерацијама омогући задовољање њихових потреба и побољшање квалитета живота. Коришћен је интегрални приступ планирању и заштити који подразумева интегрисање планских мера заштите у сва планска решења, а допринос представља и посебно дефинисање смерница за заштиту у оквиру сектора – заштита животне средине:

обавеза је инвеститора да имплементира и спроводи смернице и мере заштите животне средине дефинисане у Плану детаљне регулације и у оквиру СПУ приликом даље разраде Плана детаљне регулације, односно приликом израде пројектно-техничке документације.

Утврђују се мере и услови заштите животне средине које се односе на:

1. Заштиту земљишта кроз:

- спречавање пренамене квалитетног пољопривредног земљишта у дуге намене (саобраћајне површине, привредне зоне и сл),
- обезбеђивање заштите пољопривредног, шумског и осталог земљишта од нерационалног коришћења за потребе изградње планираних садржаја,
- преиспитивање дефинисаних праваца и коридора саобраћајница тако да се не планирају на најквалитетнијем пољопривредном земљишту или да не буду трасирани на еколошки угроженим или осетљивим просторима, као и преиспитивање енергетских коридора гасовода, комуналних коридора и постројења, нарочито канализационе инфраструктурне системе,
- санацију и рекултивацију деградираних површина (сметлишта, запуштених простора, простора на којима је нелегално одлаган отпад и сл),

- преиспитивање постојећег концепта управљања комуналним и осталим отпадом и исти усагласити са важећом законском регулативом из ове области и Националном стратегијом управљања отпадом,
 - спречавање нелегалне градње у будућности,
 - изналагање могућности проширења програма мониторинга и успостављање нових мерних места ради добијања свеобухватне/тачне слике о квалитету земљишта у обухвату Плана;
2. Заштиту и побољшање квалитета ваздуха кроз:
- очување и унапређење зеленила и зелених површина у обухвату плана,
 - обезбеђивање заштите насеља и планираних садржаја од емисије загађујућих материја заштитним зеленим (шумским) појасима формираним од више аутохтоних биљних врста,
 - подизање дрвореда дуж инфраструктурних саобраћајних коридора, а нарочито у туристичким зонама и викенд насељима;
 - за све објекте из којих се емитују загађујуће материје, планирање одговарајућих техничких и технолошких решења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздух задовољава прописане граничне вредности дефинисане Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у ваздух ("Службени гласник РС", број 71/10 и 6/11),
 - изналагање могућности проширења програма мониторинга и по потреби успостављање нових мерних станица и места ради добијања свеобухватне/тачне слике о квалитету ваздуха у обухвату плана;
3. Очување и побољшање квалитета воде кроз:
- заштиту водотокова у обухвату планског документа и уз границу обухвата Плана, у циљу побољшања квалитета вода,
 - уређење свих водотокова, које ће обухватити и санацију и уклањање свих нелегалних излива отпадних вода,
 - поштовање прописаног режима заштите подземних и површинских изворишта водоснабдевања и предвиђање свих неопходних мера заштите вода и земљишта од загађивања у редовним и акцидентним ситуацијама,
 - приоритетну изградњу канализационих система за прикупљање и одвођење отпадних вода, а нарочито на просторима предвиђеним за инфраструктурно уређење и изградњу стамбених, угоститељских, здравствених и спортско-рекреативних садржаја, као и на простору са високим нивоима подземних вода и у зонама заштите водоизворишта,
 - изградњу објеката/постројења за пречишћавање отпадних вода, за све објекте из којих се испуштају загађене отпадне воде, пре испуштања у канализацију употребљених вода или други рецепијент, у циљу заштите околног земљишта, подземних и површинских вода, у складу са законском регулативом,
 - изградњу свих саобраћајних и манипулативних површина од водонепропусних материјала отпорних на нафту и нафтне деривате и са ивичњацима којима се спречава одливање воде на околно земљиште приликом њиховог одржавања или падавина,
 - обезбеђивање контролисаног прихвата зауљених атмосферских вода са платоа, саобраћајница и паркинг простора и обезбеђење њиховог третмана у сепаратору уља и масти пре упуштања у градску канализацију за употребљене воде или други рецепијент у складу са законском регулативом,
 - пречишћавање отпадних вода које настају редовним радом, одржавањем и чишћењем простора угоститељских објеката у којима се врши припрема намирница (кухиње, ресторани и сл.) – третирање истих на таложницима и сепараторима уља и масти пре испуштања у градску канализацију за употребљене воде или други рецепијент у складу са законском регулативом,
 - евидентирање свих субјеката који своје отпадне воде испуштају у површинске воде,
 - евидентирање и уклањање свих нелегалних и несанитарних депонија у обухвату Плана,
 - изналагање могућности проширења програма мониторинга и успостављање нових мерних места ради добијања свеобухватне/тачне слике о квалитету површинских вода у обухвату Плана,

- успостављање јединственог информационог система о квалитету површинских и подземних вода,
 - израду катастра површинских и подземних вода и ажурирање извора загађивања тих вода;
4. Смањење комуналне буке кроз:
- усклађивање планирања са Законом о заштити од буке ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10), као и подзаконским актима донетим на основу овог закона,
 - правилан међусобни просторни распоред инфраструктурних саобраћајних коридора и стамбених, здравствених, образовних и других зона и објеката,
 - у непосредном окружењу основних школа и предшколских установа не планирати станице за снабдевање горивом, комерцијалне, производне и занатске делатности које проузрокују појачани интензитет саобраћаја, загађење ваздуха и повишене нивое буке,
 - дефинисање препорука и правила градње у погледу избора материјала, система и конструкција са звучном заштитом, чиме се омогућава да ниво буке не прелази дозвољене граничне вредности, при прописаним условима коришћења и одржавања уређаја и опреме;
5. Подстицање енергетске ефикасности кроз:
- примену модела континуираног и системског управљања енергијом, стратешког планирања енергетике и одрживог управљања енергетским ресурсима на локалном нивоу, подстицање одрживог и енергетски ефикасног планирања и изградње у пословном, јавном и стамбеном сектору, а што доприноси смањењу потрошње енергената и ресурса, односно смањењу емисије штетних гасова у атмосферу,
 - успостављање енергетске ефикасности у објектима,
 - обезбеђивање ефикасног коришћења енергије, узимајући у обзир микроклиматске услове локације, намену, положај и оријентацију објекта, као и могућност коришћења обновљивих извора енергије,
 - информисање, образовање и јачање свести грађана о потреби и значају примене енергетски ефикасних технологија и мера у домаћинствима, уштеди енергије, смањењу штетних утицаја на животну средину, као и смањењу трошкова за комуналне услуге (грејање, вода, енергија и сл.);
6. Заштита од нејонизујућих зрачења у нискофреквентном подручју кроз:
- одређивање могућих садржаја, намене објеката и њиховог положаја на парцели у зони заштите далековода, узимајући у обзир негативни утицај електромагнетног поља далековода на здравље људи и околину, односно дефинисане заштитне зоне,
 - забрану изградње у зони заштите далековода, стамбених објеката, јавних установа дечије, социјалне и здравствене заштите, објеката намењених спорту и рекреацији, дечијих игралишта, као и објеката намењених обављању делатности које подразумевају дужи боравак људи,
 - подземно постављање/каблирање далековода 35 kV, 110 kV и 220 kV, у деловима у којима њихова траса пролази кроз стамбене зоне и зоне јавне намене,
 - планирање, пројектовање и изградња нових трафостаница у складу са важећим нормама и стандардима прописаним за ту врсту објеката, уз предузимање одговарајућих техничких и оперативних мера чиме се обезбеђује да нивои излагања становништва нејонизујућим зрачењима, након изградње трафостаница, не прелазе референтне граничне нивое излагања електричним, магнетским и електромагнетским пољима, у складу са Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима ("Службени гласник РС", бр. 104/09),
 - обезбеђивање одговарајуће заштите земљишта и подземних вода постављањем непропусне танкване за прихват опасних материја из трансформатора трафостанице, запремине довољне да прихвати укупну количину трансформаторског уља садржаног у трансформатору и не планирати уградњу трансформатора који садржи полихлороване бифениле (PCB);
7. Заштита од нејонизујућих зрачења – смањење штетног утицаја нејонизујућих зрачења на животну средину и здравље људи, препоручује се кроз мере и услове заштите животне средине којих треба да се придржавају оператери мобилне телефоније, ради ефикаснијег планирања и изградње мобилне телекомуникационе

мреже (нових извора нејонизујућих зрачења у високофреквентном подручју – радио базних станица):

- обавезно спровођење поступка процене утицаја пројекта на животну средину за сваку базну станицу,
 - планирање локација за постављање базних станица, које ће у складу са техничким решењем за сваку базну станицу, омогућити изложеност мањег броја грађана, нижим нивоима електромагнетног зрачења,
 - поштовати правила грађења мобилне телекомуникационе мреже:
 - избегавати постављања уређаја и припадајућег антенског система базних станица мобилне телефоније на објектима: здравствених установа, дечијих вртића, школа и простора дечијих игралишта,
 - минимална удаљеност базних станица мобилне телефоније од објеката здравствених установа, дечјих вртића, школа и простора дечјих игралишта, односно ивице парцеле ових објеката не треба бити мања од 100m,
 - постављање антенски система базних станица мобилне телефоније, у зонама повећане осетљивости, на стамбеним и другим објектима и на антенским стубовима само под условом да:
 - висинска разлика између базе антене и тла износи најмање 20m,
 - удаљеност антенског система базне станице и стамбеног објекта у окружењу, у зони главног снопа зрачења антене, износи најмање 30m,
 - удаљеност антенског система базне станице и стамбеног објекта у окружењу може бити мања од 30 m, у случају када је висинска разлика између базе антене и кровне површине објекта у окружењу најмање 10m,
 - антенски систем базне станице мобилне телефоније, који се поставља на кровној површини стамбеног објекта не сме бити видљив из стамбеног простора или терасе стамбеног објекта на који се поставља, односно стамбеног простора или терасе суседног стамбеног објекта у низу, изузев у случају сагласности власника наведених станова,
 - при избору локације за постављање антенских система базних станица мобилне телефоније узети у обзир следеће:
 - могућност постављања антенских система на постојећим антенским стубовима других оператера, грађевинама попут димњака топлана, водоторњева, стубова са рефлекторима, телевизијских стубова и сл,
 - неопходност поштовања постојећих природних обележја локација и пејзажа, избегавати просторе излетишта, заштићена природна добра, заштићене културно-историјске целине, парковске површине и сл,
 - избор дизајна и боје антенских система у односу на објекат или окружење на ком се врши његова инсталација, те потребу/неопходност маскирања базне станице.
 - антенски системи не могу бити постављани на кровним терасама ако на тим етажама постоје просторије у којима људи живе или бораве дуже од 2 сата,
 - изналагање могућности проширења програма мониторинга и успостављање нових мерних места ради добијања свеобухватне /тачне слике нивоа нејонизујућих зрачења у високофреквентном опсегу пореклом од ових система ради утврђивања утицаја на становништво и животну средину;
8. Очување и успостављање одрживог система зелених површина у обухвату Плана кроз:
- евидентирање система зелених површина, карактеристичне биолошке и предеоне разноликости предметног простора и утврдити обавезу њиховог очувања и заштите у складу са условима Завода за заштиту природе Републике Србије и у складу са одредбама Закона о заштити природе ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10 и 91/10) и обезбеђивање заштите природних станишта ретких биљних и животињских врста, код утврђивања положаја инфраструктурних траса и положаја објеката планираних садржаја,
 - очување постојећих шума и остатка шума, односно подизање нових на простору дефинисаном као шумско земљиште,
 - санацију и озелењавање нестабилних површина/терена,
 - рекултивацију, озелењавање и уређење деградираних површина, ранијих сметлишта и простора на којима је нелегално одлаган грађевински и други отпад,

- подизање зелених заштитних појасева у контакту стамбених зона и пољопривредних површина, односно у контакту привредних комплекса и стамбених зона, као и зона јавне намене,
 - подизање дрвореда дуж постојећих и планираних саобраћајница, а нарочито у туристичким зонама и викенд насељима;
 - озелењавања паркинг површина, јавних објеката и туристичких комплекса;
9. Грађевинске радове, који обухватају инфраструктурно уређење и изградњу планираних садржаја кроз:
- предузимање мера које обезбеђују заштиту и рационално коришћење земљишта, површинских и подземних вода, управљање насталим отпадом у складу са законском регулативом и санацију земљишта у случају изливања уља и горива током рада грађевинских машина и механизације,
 - дефинисање локација паркинга, путева за тешку механизацију, позајмишта и складишта грађевинског и материјала из ископа,
 - свођење на најмању могућу меру уништавање вегетације, а нарочито зеленог и шумског покривача, уз обезбеђење обнове оштећених површина земљишта и аутентичних пејзажа по завршетку радова,
 - дефинисање обавезе извођача радова да одмах прекине радове и обавести надлежну организацију за заштиту споменика културе, ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете и
 - дефинисање обавезе извођача радова да одмах обавести надлежну организацију за заштиту природе, уколико се у току извођења радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла, за које се претпоставља да има својство природног споменика;
10. Дефинисање обавезе инвеститора да се, при изградњи, односно реконструкције или уклањања објеката, наведених у Листи I и Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр.114/08), обрати надлежном органу за заштиту животне средине, ради спровођења процедуре процене утицаја на животну средину, у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 36/09). Проценом утицаја биће извршена анализа могућих значајних утицаја сваког појединачног пројекта на животну средину, која обухвата квалитативни и квантитативни приказ могућих промена у животној средини за време извођења пројекта, редовног рада и за случај удеса, као и процену да ли су промене привременог или трајног карактера и биће дефинисане мере за спречавање, смањење и отклањање сваког значајнијег штетног утицаја на животну, мере које ће се предузети за уређење простора, техничко-технолошке, санитарно-хигијенске, биолошке, организационе, правне, економске и друге мере;
11. Поштовање општих услова и мера заштите животне средине и природе, техничко-технолошких мера и прописа утврђених позитивном законском регулативом и услова надлежних органа и организација.

4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Чланом 5. став 1. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину прописана је обавеза израде Стратешке процене утицаја на животну средину за Просторне планове. На локалном нивоу, за планове мањих просторних обима одлуку о Стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана ако постоји могућност појаве значајних утицаја, што се утврђује према критеријумима датим у Прилогу 1. "Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину" . Стратешка процена утицаја Плана детаљне регулације туристичког комплекса "Облачинско језеро" (у даљем тексту: Стратешка процена) урађена је у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину и Законом о заштити животне средине.

5. КОНЦЕПТУАЛНИ ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (МОНИТОРИНГ)

5.1. Полазишта мониторинга

Систем заштите и унапређивања животне средине обухвата скуп мера и услова за: очување и заштиту природних и радом створених вредности животне средине; заштиту људи и животне средине од загађивања; заштиту од утицаја штетних и опасних материја, јонизујућих и нејонизујућих зрачења, буке и вибрација; заштиту од уништења и деградације природних вредности; као и мера и услова за унапређење квалитета животне средине.

Коришћење природних богатстава, изградња објеката или извођење радова може се вршити под условом да се не изазову трајна оштећења или значајне промене природних облика, загађивање или на други начин деградирање животне средине.

Забрањен је увоз опасних отпадних материја, њихово чување, складиштење и одлагање.

Предузеће и други привредни субјекти су дужни да у обављању делатности обезбеде:

- рационално коришћење природних богатстава, добара и енергије;
- урачунавање трошкова заштите животне средине у оквиру инвестиционих и производних трошкова;
- праћење утицаја делатности на стање животне средине .

Предузеће је дужно да води податке о врстама и количинама опасних и штетних материја које користи у вршењу одређених делатности, као и да води податке о врстама и количинама опасних и штетних и отпадних материја које испушта, односно одлаже у ваздух, воду и земљиште, на прописан начин и да те податке достави надлежним органима.

Заштита од буке, пожара и примена мера заштите на раду чине оквир за прописивање мера заштите за појединачне локације. Планске препоруке за дефинисање највишег допуштеног нивоа буке по зонама се допуњују са мерама и нормативима заштите на раду од буке у радним просторијама, којим су прописани:

- допуштени нивои буке с обзиром на врсту делатности;
- допуштени нивои буке с обзиром на могућност непосредног споразумевања говором;
- допуштени нивои буке с обзиром на могућност посредног споразумевања средствима комуникација;
- допуштено време излагања буци с обзиром на ниво трајања буке;
- допуштено време излагања буци.

Истовремено, неопходно је пројектном документацијом предвидети техничке мере заштите од пожара и експлозија, одговарајућим решењима и условима за складиштење роба и материјала, као и одговарајући прилаз за ватрогасна возила у складу са техничким нормативима за заштиту од пожара и експлозија.

Основни циљ мониторинг система је да се обезбеди, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање основних чинилаца животне средине и утврђивање потреба за предузимањем додатних мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења.

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

Циљеви мониторинга (праћења стања) животне средине на подручју Плана су:

- заштита подземних и површинских вода,
- очување квалитета земљишта,
- очување квалитета ваздуха,
- стварање услова за оцењивање стања животне средине на подручју Плана на основу резултата мерења.

5.2. План мониторинга

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се мере заштите животне средине које су предложене у Плану и Стратешка процена могле успешно контролисати и пратити при остваривању планског документа. Програм праћења стања животне средине може бити саставни део постојећег програма мониторинга, који обезбеђује надлежни општински орган.

Основни циљ мониторинг система је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање основних чинилаца животне средине и утврђивање потреба за предузимањем додатних мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења.

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

Сам Програм мониторинга за предметну локацију приоритетно треба да буде усмерен на утврђивање тзв. "нултог стања" животне средине. С тим у вези, извршиће се анализе земљишта, ваздуха, воде и нивоа буке и припемити одговарајући извештај о њиховом квалитету које ће се сматрати "нултим стањем" квалитета животне средине.

Имајући у виду природу планираних садржаја и активности на простору који је у обухвату Плана, национални Програм мониторинга ће укључити праћење параметара/индикатора стања за следеће елементе животне средине:

Мониторинг квалитета ваздуха

Нису потребне посебне мера већ је потребно пратити законом прописане индикаторе (имисијске концентрације).

Мониторинг квалитета земљишта

Једном годишње, након реализације грађевинског подручја, врши се мониторинг земљишта, у складу са Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма. Мониторинг треба континуирано наставити.

Мониторинг биодиверзитета

Мониторинг биодиверзитета и заштићених природних добара, очувања њене компактности и функционисања најзначајнијих/највреднијих подручја која ће дугорочно обезбедити функционисање живог света.

Мониторинг буке и вибрације

Мониторинг буке пратити у складу са: Законом о заштити од буке у животној средини, Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини ("Сл. гласник РС", бр.75/10) .

Обавезе надлежних органа

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке о животној средини, у складу са Законом.

6. МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Стратешка процена је интегрисана у одговарајуће фазе израде Плана детаљне регулације (Табела 7).

Табела 7. Интегрисање стратешке процене у израду Плана детаљне регулације

План детаљне регулације (ПДР)	Стратешка процена	Резултат фазе
РЈУ	<p>Детаљна разрада полазних основа, циљева и индикатора:</p> <ul style="list-style-type: none"> - општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора, - припрема варијантних решења повољних са становишта заштите животне средине, - процена утицаја варијантних решења на животну средину и поређење варијантних решења. 	Најповољније варијантно решење
Нацрт ПДР	<ul style="list-style-type: none"> - процењивање утицаја планских решења на циљеве стратешке процене, - на основу прикупљених детаљних података о стању животне средине, припрема мера за смањење и спречавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину; - припрема програма праћења стања животне средине за стратешку процену. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Припрема планских решења заштите животне средине у ПДР 2. Припрема Извештаја о стратешкој процени (садржај утврђен Законом)
Стручна контрола и јавни увид	Мишљење заинтересованих органа и организација и јавни увид (истовремено са ПДР)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Припрема Извештаја о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности 2. Финални Извештај о стратешкој процени
Финална верзија ПДР	<ul style="list-style-type: none"> - оцена о стратешкој процени (критеријуми утврђени Прилогом II Закона) - давање сагласности 	

У свакој фази стратешке процене коришћене су методе, засноване на међународној и европској пракси и препорукама.

У фази одлучивања о изради Стратешке процене коришћено је: поређење са сличним случајевима, коришћење постојеће литературе, стручно мишљење. У наредном кораку анализе утицаја коришћени су индикатори, стручно мишљење, анализа компатибилности и матрице утицаја.

Коришћени су индикатори за које податке прате наше стручне службе и индикатори који су усклађени са системом индикатора који се користе у Европској Унији (Европска агенција за животну средину - ЕЕА) и Организацији за европску безбедност и сарадњу (ОЕСД).

Одређен број индикатора који би био од значаја за израду Стратешке процене није могао бити употребљен јер ми не спроводимо такав мониторинг и немамо ту врсту података.

Највеће тешкоће у изради Стратешке процене су недовољно постојање валидних и ажурних података о стању животне средине на подручју Плана.

7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Саставни део поступка Стратешке процене су консултације са заинтересованим органима и организацијама и са становништвом подручја за који се ради План и Стратешка процена, а у циљу обезбеђивања ефикасне заштите животне средине и одрживог развоја планског подручја.

Чланом 17. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише се учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење о Стратешкој процени утицаја на животну средину у року од 30 дана. Пре упућивања захтева за добијање сагласности о Стратешкој процени, орган надлежан за припрему Плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Стратешке процене (члан 19). Орган надлежан за припрему Плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Стратешке процене и достављање мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења Плана.

Због значаја могућих утицаја предметног плана на животну средину нарочито је важно адекватно и "транспарентно" укључивање заинтересованих страна (надлежних државних органа, локалне управе, невладиних организација и становништва) у процес доношења одлука по питањима заштите животне средине. Учешће надлежних органа и организација обезбеђује се писаним путем и путем презентација и консултација у свим фазама израде и разматрања Стратешке процене. Учешће заинтересоване јавности и невладиних организација обезбеђује се путем средстава јавног информисања и у оквиру јавног излагања Плана.

Орган надлежан за припрему Плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи сва мишљења о Стратешкој процени, као и мишљења изјављених у току јавног увида и јавне расправе. Извештај о Стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање.

8. ЗАКЉУЧЦИ

Стратешка процена утицаја на животну средину је поступак којим се обезбеђују услови за заштиту животне средине у току израде плана. Стратешка процена је урађена у складу са Законом о заштити животне средине и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Закључци о израђеној Стратешкој процени представљају сажетак информација датих у свим претходним поглављима.

Стратешка процена утицаја на животну средину је процес који треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја у плановима, уважавајући при томе потребу да се избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит становништва.

Значај Стратешке процене утицаја на животну средину, поред осталог, огледа се у томе што:

- се заснива на начелима одрживог развоја, предострожности, интегралности и учешћа јавности,
- обрађује питања и утицаје ширег значаја, који се не могу поделити на пројекте,
- утврђује одговарајући контекст за процену утицаја конкретних пројеката, укључујући и претходну идентификацију проблема и утицаја који заслужују детаљније истраживање.

Стратешком проценом утицаја за План, анализирано је постојеће стање животне средине у оквиру планског подручја, значај и карактеристике Плана, карактеристике утицаја планираних садржаја и друга питања и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја Плана на животну средину, а узимајући у обзир планиране намене. У том процесу доминантно је примењен планерски приступ који сагледава трендове и сценарије развоја, а не бави се појединачним пројектима и

објектима што је карактеристично за технички приступ, односно израду процене утицаја за појединачне објекте.

Изузетак је направљен код планских решења која се односе на пројекте/објекте за које је процењено да имају стратешки значајан утицај на подручју Плана, а која су у оквиру Стратешке процене посебно анализирана и вреднована.

Примењени методолошки приступ Стратешке процене базиран је на дефинисању циљева и индикатора одрживог развоја и вишекритеријумској квалитативној евалуацији планских решења у односу на дефинисане циљеве Стратешке процене. У том контексту посебно је значајно нагласити да је Стратешка процена најзначајнији инструмент у реализацији начела и циљева одрживог развоја у процесу планирања. То значи да се Стратешка процена није бавила искључиво заштитом животне средине (мада је генерално фаворизује), већ и економским и друштвеним (социјалним) аспектом развоја, па су и сами циљеви Стратешке процене дефинисани у том контексту.

Стратешка процена утицаја на животну средину значи оцена вероватних утицаја на животну средину и његове припреме, спровођење процедуре за учешће јавности и консултација и узимања у обзир извештаја о животној средини и резултата учешћа јавности и консултација на план (Закон о утврђивању протокола о СПУ уз конвенцију о ПУ у прекограничном контексту "Сл.гласник РС-Међународни уговори", бр.1/10). Процена утицаја планских решења на циљеве Стратешке процене вршена је за Плана на животну средину према значају утицаја, према карактеристикама из Прилога I Закона - врста, вероватноћа, учесталост, временска и просторна димензија утицаја. Утицаји су приказани у збирној матрици.

Закључак процене утицаја је да План, гледајући са становишта одрживог развоја има укупно позитивне утицаје и представља развојну могућност Општине Меровина .

Извесно је да сваки развој, па и одрживи, подразумева одређене промене у животној средини што је и у конкретном случају потврђено. Међутим, резимирајући све наведено, као и резултате процене утицаја Плана на животну средину и елементе одрживог развоја, закључак Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину је да су План и Стратешка процена анализирали могуће утицаје планираних намена и предвидели потребне мере како би планиране активности у што мањој мери негативно утицале на квалитет животне средине што је, свакако, у функцији реализације циљева одрживог развоја на предметном простору.

Директор,

Председник,

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ ПОДАТАКА

1. Плански документи:

- Просторни план Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 88/10);
- Просторни план општине МЕРОШИНА;
- Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину план Републике Србије, ("Службени гласник РС", бр. 88/10);
- Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана Општине Меровина на животну средину,

2. Прописи:

- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр.135/04, 36/09, 36/09-др.закон 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС и 14/16);
- Закон о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр.135/04 и 36/09);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине ("Службени гласник РС", бр.135/04 и 25/15);
- Закон о заштити природе ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16);
- Уредба о утврђивању водопривредне основе Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 11/02);
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма ("Службени гласник РС", бр. 88/10);
- Закон о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10 и 93/12);
- Закон о управљању отпадом ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити од буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од нејонизујућег зрачења ("Службени гласник РС", бр. 36/09);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини ("Сл. гласник РС", бр.75/10);
- Одлука о утврђивању националног програм заштите животне средине ("Службени гласник РС", бр. 12/10);
- Уредбу о индикаторима буке ("Службени гласник РС", бр. 75/10);
- Закон о енергетици ("Службени гласник РС", бр. 84/04);
- Закон о електронским комуникацијама ("Службени гласник РС", бр. 44/10);
- Закон о добробити животиња ("Службени гласник РС", бр. 41/09);
- Закон о геолошким истраживањима ("Службени гласник РС", бр. 44/95);
- Закон о јавним путевима ("Службени гласник РС", бр. 101/05 и 123/07);
- Закон о јавном здрављу ("Службени гласник РС", бр. 72/09);
- Закон о поступању са отпадним материјама ("Службени гласник РС", бр. 25/96, 26/96);
- Закон о производњи и промету отровних материја ("Службени лист СРЈ", бр. 15/95, 28/96, 37/02);
- Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола ("Службени гласник РС", бр. 84/05);
- Уредба о врстама загађивања, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обвезницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнаде ("Службени гласник РС", бр. 113/05, 6/07, 8/10 и 102/10);
- Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола ("Службени гласник РС", бр. 84/05);
- Уредба о утврђивању критеријума за одређивање статуса угрожене животне средине и приоритета за санацију и ремедијацију ("Службени гласник РС", бр. 22/10);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 11/10 и 75/10);
- Уредба о садржини и начину вођења информационог система заштите животне средине, методологији, структури, заједничким основама, категоријама и нивоима сакупљања података, као и о садржини информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност ("Службени гласник РС", бр. 112/09);
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма ("Службени гласник РС", бр. 88/10);
- Уредба о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 109/09);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух ("Службени гласник РС", бр. 71/10);

- Уредба о врстама загађивања, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обвезницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнаде ("Службени гласник РС", бр. 113/05, 6/07, 8/10 и 102/10);
- Правилник о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података ("Службени гласник РС", бр. 30/97, 35/97);
- Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 72/10);
- Правилник о опасним материјама у водама ("Службени гласник СРС", бр. 31/82);
- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода ("Службени гласник СРС", бр. 47/83, 13/84);
- Правилник о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса ("Службени гласник РС", бр. 41/10);
- Правилник о садржају планова квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 21/10);
- Правилник о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података ("Службени гласник РС", бр. 91/10);

3. Секторски документи:

- Национални програм заштите животне средине Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 12/10);
- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године ("Службени гласник РС", бр. 44/05);
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006.-2012.
- Стратегија регионалног развоја Републике Србије 2007.-2012. ("Службени гласник РС", бр. 21/07);

4. Услови, стручне и остале студије:

- Стојановић Б.: Управљање животном средином у просторном и урбанистичком планирању – стање и перспективе, 2002. година
- Иљенко Т.: Анализа и процена утицаја на стратешком нивоу – новији приступи, 2002. година
- Водич за спровођење поступка стратешке процене утицаја на животну средину у урбанистичком планирању, 2015. година